

ŽIVOT

KULTURNĚ SOCIÁLNÍ ČASOPIS
DECEMBER ♦ PROSINEC ♦ GRUDZIEŃ 1971 ♦ CENA 1 ZL

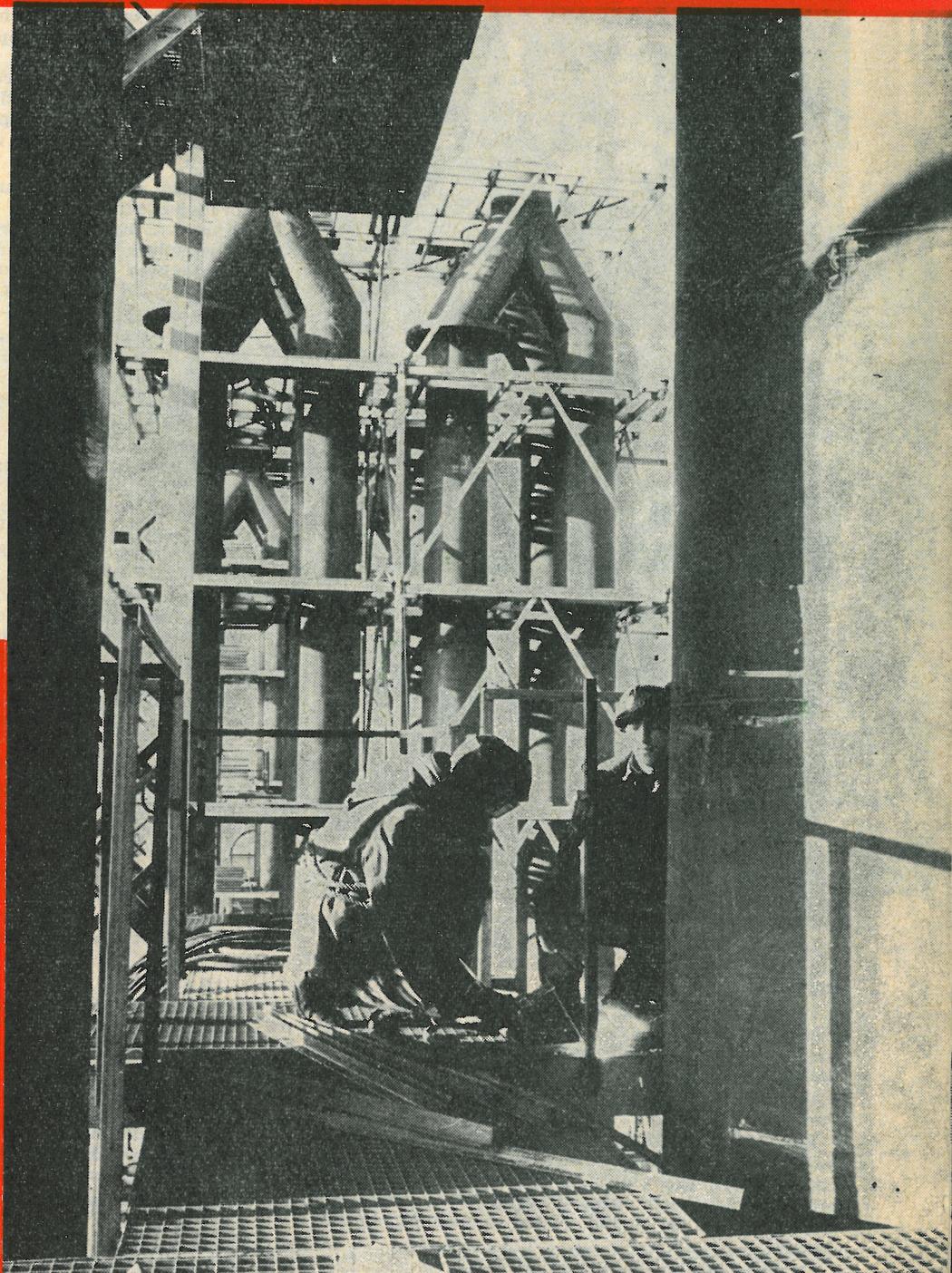
12.

VI ZJAZD PZPR

ZA ĎALŠÍ SOCIALISTICKÝ
ROZVOJ
POL'SKEJ L'UDOVEJ REPUBLIKY

Aktivisti KSCas diskutujú o smerniciach na 6. zjazd strany.

Snímky: M. Kaśkiewicz

Montáž Šachtových pecí v mednej hute Głogów.

Snímka: CAF

DNE 6. PROSINCE ROKU 1971
BYL ZAHÁJEN VE VARŠAVĚ VI. SJEZD
POLSKÉ SJEDNOCENÉ DĚLNICKÉ STRANY.
PORADY A USNESENÍ SJEZDU BUDOU MÍT
ZÁSADNÍ VÝZNAM PRO KAŽDÉHO Z NÁS,
PRO CELOU ZEMI. ZDRAVÍME SRDEČNĚ
DELEGÁTY A PŘEJEME ÚSPĚŠNÉ JEDNÁNÍ
K DOBRU SOCIALISMU I NAŠÍ VLASTI.

Prvý tajomník ÚV PZRS E. Gierek bol 16. t.m. v Štúne, kde navštívil prístav, oprávárské lodenice Gryfia a lodenice A. Warského. Na snímke: E. Gierek počas rozboru s montérom z oprávárskych lodeníc.

Foto: CAF

VI. SJEZD STRANY

Když začínáte číslo našeho časopisu, ještě zasedá VI. sjezd Polské sjednocené dělnické strany.

Uplnul necelý rok od památných prosincových událostí a VII. pléna ÚV, uplynulo devět měsíců od VIII. pléna ÚV PSDS.

Je to v životě národa krátké časové období. Avšak, jak významný a bohatý na události byl ten rok!

Významný, protože strana našla dosti síly a ideové pevnosti a vyvedla zemi z nebezpečné situace, vyřešila narostlý společenský konflikt a přistoupila k dílu nápravy opírají se o dělnickou třídu, za spoluúčasti rolníků a pracující inteligence.

Bohatý na události, protože v krátké době mnoho bylo vykonáno pro zdynamizování národního hospodářství, pro viditelné zlepšení životních podmínek pracujících měst i venkova a také pro zlepšení stylu a metod řízení národního hospodářství.

Každý z nás podle vlastních zkušeností a zážitků cítí, že byla v praxi doložena správnost usnesení VII. a VIII. pléna ÚV, že strana dodržuje dané slovo.

VI. sjezd PSDS, svolaný podle stanov o rok dříve, zevšeobecně dosavadní zkušenosti, vytváří dlouhodobý program úkolů v oblasti společensko-ekonomického rozvoje Polska, zmodernizování našeho socialistického státu a dalšího upevnění strany a jejího spojení s dělnickou třídou a s národem. Na sjezdu delegáti zvolí ústřední výbor a ústřední revizní komisi.

ZÁKLADNÝ CIEL'

Od istého času ekonomické otázky začínajú prevládať nielen na stranických schôdzach, ale aj mimo nich. Dokonca dalo by sa povedať, že zatiaľ čo voľakedy najčastejšie mohli sme stretnúť „lekárov“, ktorí radili ako sa zabaviť choroby, tak teraz stretávame najviac „ekonómov“, ktorí veľa hovoria o ekonomike a hospodárení. Avšak tito ekonómovia vôbec nechcú dopredať všetkému veriť, ani o všetkom pochybovať. A majú pravdu, keďže oba tiežto postoje majú jednu spoločnú črtu —

Zasedání VI. sjezu doprovázejí ta nejlepší bla-hopráni celého našeho společenství. Nejsou to slova planá.

Diskuse, ktorá probíhala v zemi pred VI. sjezdem a týkala se směrnic strany „Za další socialistickej rozvoj Polské lidové republiky“, byla diskusi precedenční v naší dosavadnej historii. Celonárodný debata o směrnicích ukázala, že důvěra v obyvatele, odvolaná se k jeho vlasteneckému a socialistickému postoji, k jeho smyslu pro zodpovědnost za záležitosti země, přinesla straně obrovský kapitál společenské důvěry, kapitál návrhů a námětu a také hodnotnou a potřebnou materiální výrobou.

VI. sjezd provede zřetelné vyhodnocení společenských, politických a výrobních hodnot předsjezdové diskuse. Se zadostučiněním můžeme říci, že česká a slovenská střediska v Polsku také přispěla k celostranické a celonárodní debatě.

Předsjezdová diskuse také prokázala, že směrnice ÚV na VI. sjezd obdržely všeobecnou aprobatu strany a společnosti a také, že s programem, jež obsahuje, souhlasí všichni pracující, protože kreslí důsledně perspektivu společenského a ekonomického rozvoje naší země.

Strana, její organizace a instance byly organizátory a hnačkou silou předsjezdové diskuse.

Ve straně (jak ještě před žádným jejím sjezdem) se rozvinula upřímná, zodpovědná debata o směrnicích, tak, jak to má být u dobrých hospodářů.

Každá základní stranická organizace svolala v předsjezdovém období dvě schůze. Na první, v říjnu t.r., byly seznámeni členi strany i nestranici v závodech či prostředích se směrnicemi na VI. sjezd, bylo debatováno o možnostech vyhlášení výrobních i společenských závazků, byly podávány návrhy a náměty vyplývající ze směrnic.

Na druhých schůzích ZO — v listopadu t.r. — souhrně zhodnoceno předsjezdové návrhy a společensko-hmotný příspěvek osazenstva továren a prostředí ve spojení s realizací vyhlášených závazků a akcí.

Stanicke organizačce byly iniciátorkami řady předsjezdových diskusních forem v oblasti své působnosti. Konaly se tisíce setkání a celozávodních schůzí, schůzí odborářů, společenských a kulturních organizací. Byly organizovány tisíce celovesnických schůzí, besed s nejlepšími rolníky a zájmovými skupinami.

Jinak než v minulosti probíhaly předsjezdové konference na úrovni okresů a vojvodství. Diskuse na této konferenci byla organizována v zájmových skupinách. V důsledku toho se mohlo diskuse zúčastnit 100 — 150 osob. V obrovské většině to byla vystoupení živá a původní, pramenící z hloubi srdce, bez čtení z papíru, bez obezřelého vyhledávání hladkých slov a formulace.

Hlavním proudem, jímž šly diskuse na stranických konferencích všech úrovní, byly otázky zlepšení našeho hospodářství a upevnění vedoucí úlohy strany. Jsou to podstatně nejdůležitější otázky pro stát.

Na úrovni našeho národního hospodářství, na dalším rozvoji moderního průmyslu a zemědělství, na zlepšení výkonnosti a organizace práce závisí zámožnost našeho státu, životní úroveň každého obyvatele.

Na činnosti strany a jejích článků, na její iniciativě, pružnosti, principiálnosti a důslednosti závisí v hlavní míře utváření našeho společensko-politického života, rozvoju socialistické demokracie, vše to, co je obsaženo v pojmu společenské klima a socialistický stát.

Diskuse ve straně, její konstruktivní a věcný tón, racionální rovnováha sil a prověření potřeb, kritická, avšak zodpovědná analýza řady úseků našeho života měly široký ohlas v národě.

Do celonárodní debaty o směrnicích se aktivně zapojily mj. výbory Národní fronty. Pod jejich záštitou se konala četná setkání a schůze. Byly projednávány záležitosti týkající se celé země. Především však účastníci této setkání sdělovali své poznámky a mínění o otázkách spojených s rozvojem své oblasti, svého bydliště. Potřeby veřejnosti, vyplývající z této setkání, péče o blížší spojení obyvatel s oblastními orgány, byly shodné s obsahem směrnic.

Lze s plným přesvědčením prohlásit, že úkoly, jež si strana uložila — aby její cíl a záměry se hluboko zakorenily ve vědomí celého společenství, staly se majetkem celého národa — byly splněny.

nevýzadujú kritické mysenie. Zatiaľ však ľudia dnes chce skutočne mysiť ekonomickým spôsobom nielen pre vlastný úžitok. Tým viac sa to odzrkadluje, čím väčšiu istotu nadobúda spoločnosť, že jej návrhy sú pozorne vypočúvane a náležite posudzované.

Posudzujúc vec objektívne, práve také mysenie kategóriami dobrého hospodára už oddávna veľmi potrebovala naša krajina. Avšak iba posledný rok, a najmä predzajazdová kampaň, vytvorili pre to iné, oveľa lepšie podmienky, ktoré otvorili cestu pre ľudskú iniciatívu. Dospelo sa k záveru, že iniciatíva je jednou z najdôležitejších rezerv pre urýchlenie tempa nášho ekonomickejho rozvoja a je k tomu rezerou prakticky nevyčerpateľnou, lebo každá nová myšlienka uplatnená v živote rodí nové, ďalšie. Poskytujuúc v

mnohých otázkach rôzne varianty riešení, smernice vytvárajú obrovskú príležitosť na uvažovanie.

Domnievam sa, že takéto mysenie je ľahké predovšetkým preto, že jeho kladné následky má pocítiť celá spoločnosť. Príslovečnou bodkou nad „i“ je konštatovanie obsiahnuté v smerniciach: „Základným cieľom spoločensko-ekonomickej politiky strany, ktoréj začiatkom boli uznesenia 8. pléna je stály rast spotreby, ako aj systematické zlepšovanie existenčných, sociálnych a kultúrnych podmienok spoločnosti“. Slúži tomu dnešná prax, v ktorej je dôležité nielen to, koľko návrhov padlo počas predzajazdovej diskusie, ale aj to, koľko z nich a kedy boli realizované.

Treba si uvedomiť, že takto určený cieľ politiky strany znamená podstatný

Neodlučitelnou současťí předsjezdové diskuse byla a je stále taková práce strany, jejich instancí a organizací, která zaručí, že všechny přednesené návrhy, posudky a náměty budou bedlivě prozkoumány a ty, jejichž uskutečnění je reálné, budou pokud možno nejrychleji provedeny.

Stranické organizace dostaly a dostávají stále tisíce návrhů a námětů. Všechny jsou podrobně probírány, značná část návrhů byla již uskutečněna v průběhu diskuse. Část návrhů, zvláště majících generální a perspektivní ráz, byla využita v usnesených okresních a vojvodských instancích, mnoho z nich nachází odzrcadlení v usnesených sjezdu.

„Dík této všeobecné diskuse o směrnicích — prohlásil soudruh E. Gierek na vojvodské předsjezdové konferenci v Katovicích — dík velké angažovanosti strany a celého společenství přijde na VI. sjezd s plnějším a reálným přístupem ke skutečné situaci, a možnostem naší země a názorům, citům a nadějím pracujících. Budeme moci lépe přihlížet ke zkušenostem stranických organizací, dělnické třídy, rolníků a inteligence.“

Strana se dobře připravila na svůj VI. sjezd.

Jsme přesvědčeni, že průběh VI. sjezdu, jeho usnesení, přispěje k dalšímu rychlému rozvoji naší socialistické vlasti, přispěje ke zvýšení životní úrovně každého z nás. Je to totiž nejdůležitější a nadřazený cíl strany.

Je o tom přesvědčen celý národ, každý z nás. A všichni energicky, angažovaně se chopíme práce, znásobíme své úsilí, abychom usnesení VI. sjezdu uváděli do života.

Proto posiláme VI. sjezdu Polské sjednocené dělnické strany své nejvřelejší pozdravy a přání nejlepších úspěchů.

PLODNÉ ZASEDÁNÍ, SOUDRUZI DELEGÁTI!

PŘEDSJEZDOVÉ POLSKO

V československém tisku, rozhlasu a televizi se ukazuje stále více informací o Polsku, o předsjezdové diskusi, která u nás probíhá, o vojvodských stranických konferencích, o rozvoji polského průmyslu atd. Četné komentáře a reportáže stálých dopisovatelů a vyslaných redaktorů mají již stálý nadpis: Předsjezdové Polsko. Televize v příspěvku z Polska uvedla mj. filmovou reportáž z katovické konference s obsáhlým úryvkem projevu E. Gierka.

Autor, který nedávno navštívil naši zemi, poukazuje na změny k lepšímu, které lze pozorovat na každém kroku a které nastoupily během letošního roku. Potvrzuje to nejenom široká účast spolek v předsjezdové diskusi, rozmach politické aktivity, ale také upevnění pracovní kázni, zvýšená obětavost a zodpovědnost, široké hnutí za zvýšení výroby. Statistické údaje o překračování letošních plánů mluví jasnou řečí a je to znát i na trhu, který je podstatně lépe zásoben než tomu bylo před rokem. Hodně pozornosti venuje komentář J. Hrobaře pořadu strany ve společnosti a její autoritě, která stále vznášela.

„Plně to odpovídá nastoupenému směru rozvoje polského hospodářství, který žádá maximální mobilizaci vlastních sil a zdrojů, ale současně se opírá o dlouhodobý a stabilizovaný systém mezinárodní socialistické integrace a kooperace“ — piše v závěru svého článku Jan Hrobař.

zvrat v pomere k praxi posledních rokov, keď skutočné výsledky dosiahnuté spoločnosťou sa neodrážali v raste reálnych miezd. Naproti tomu terajší návrh plánu na roky 1971-75 predpokladá, že tento rast bude činiť 17 až 18%. A ešte viac: je to jeden z dvoch základných spoločenských cieľov, ktoré chceme dosiahnuť v období najbližších piatich rokov. Pripomenieme, že druhým cieľom je zaistenie plnej zamestnanosti. Iba dosiahnutie obidvoch týchto cieľov bude znamenáť skutočné zlepšenie hmotných podmienok pracujúcich.

Mnohí pozorní čitatelia smerníc si zaistie všimli, že pri spomenutom 17 až 18% raste reálnych miezd predvída sa aj rast spotreby priemerne o 33%. Nie sú tu žiadne protiklady. Jednoducho reálne mzdy nezahrňujú všetky priamy obyvateľov. Ide teda o predovšet-

N A Š A P O R A D A

Diskusie o smerniciach na 6. zjazd strany sa zúčastnil široký krajský aktív, na výročnej porade dopisovateľov a spolupracovníkov našej redakcie rozšírenej o aktivistov Spoločnosti. Tento rok (24.-26.10.1971) stretli sme sa všetci v peknom kúpeľnom mestečku Rabke, v Novotargskom okrese. Skoro 70 osôb malo možnosť sa podrobne oboznámiť so smernicami a vyjadriť svoj postoj k rôznym otázkam, ktoré obsahujú smernice. Poradu otvoril šéfredaktor Života a podpredseda UV KSČaS Adam Chalupec, ktorý zdôraznil veľký význam všetkých otázok a problémov, obsiahnutých v smerniciach pre ďalší úspešný rozvoj našej krajiny a upevnenie socialismu v Poľsku. Povedal, že príslušníci našej menšiny sa oboznámili so smernicami a diskutujú o nich tak isto, ako aj celá poľská verejnosť. Táto porada je vyrcholením diskusie, ktorá prebiehala vo všetkých našich organizačných zložkach.

Na našu poradu prišli: ss. Władysław Skrzypczak z Administratívneho oddelenia ÚV PZRS, Stanisław Dec z polnohospodárskeho oddelenia ÚV PZRS, Stanisław Jermak zo spoločensko-administratívneho oddelenia ministerstva vnútra, ako aj predstaviteľia stranických a administratívnych orgánov z Krakovského a Lodžského vojvodstva. Novotargský okres reprezentoval o.i. prvý tajomník OV PZRS v Novom Targu s. Józef Nowak a predseda MNV v Rabke s. Władysław Leśniak.

Účastníci porady si vypočuli štyri prednášky, ktoré komentovali jednotlivé odstavce smerníc na 6. zjazd PZRS, zaujímajúce príslušníkov našich menšíns.

O 6. zjazde PZRS, o ideologicko-politickej aktivizácii strany hovoril tajomník OV PZRS z Nového Targu s. Eugeniusz Satała. Uviedol mnohé konkrétné príklady z Novotargského okresu hovoriac o činnosti strany a referoval o problematike vyplývajúcej z okresnej konferencie PZRS, ktorá predchádzala našu poradu.

O rozvoji a perspektívach kultúrneho hnutia KSČaS na pozadí smerníc na 6. zjazd strany hovoril vedúci vojvodského kultúrneho domu v Krakove Adam Dobrowolski. V rámci svojej prednášky vysoko hodnotil prínos KSČaS pre rozvoj kultúrneho hnutia na Spiši i Orave a uviedol mnohé konkrétné formy pomoci, ktorú môže vojvodstvo poskytnúť Spoločnosti.

V tretej prednáške s. Stanisław Dec obšírne hovoril o polnohospodárskych problémoch, o perspektívach rolnictva a rôznych formach pomoci roľníkom zo strany štátu.

Po týchto prednáškach sa konala Občianská tribúna Života. Otázky pre tribúnu účastníci porady predkladali už skôr. Tribúny sa dodatočne zúčastnili pozvaní predstaviteľia rôznych úradov a inštitúcií z Nového Targu: osvetového oddelenia ONV, zdravotníckeho odd., odd. pre polnohospodárstvo a lesníctvo, kultúrneho odd., odd. stavebnictva a architektúry, odd. vnútra, okresnej správy lokálnych ciest, okresnej prokuratúry, okresnej knižnice a okr. výboru telesnej kultúry. Prišiel aj predseda ONV v Novom Targu s. Władysław Gawlas.

kým o prijmy roľníkov. Ale nielen to, lebo na rast spotreby má veľký vplyv práve plná zamestnanosť, ako aj vyššie výplaty dôchodkov a penzií.

Tento rok vyravnali sme rovnováhu na trhu, ktorá v minulých rokoch bola ohrozená. V súčasnosti ide už nie len o udržanie tejto rovnováhy, ale aj o zaistenie aby rast prijmov predchádzali dodávky na trh. Je to obrovská úloha pre celé národné hospodárstvo.

Treba si uvedomiť, že rast reálnych mierid iba o jedno percento spôsobuje automatický rast dopytu po potravných článkoch v hodnote dvoch miliónov zlôtich, ako aj po priemyselných tovaroch v hodnote 2,3 mld zlôtich. Tieto tovary musia byť v obchodoch. Tak teda na vhodnom zásobení trhu je v rovnej miere zainteresovaný priemysel, ako aj polnohospodárstvo.

Na všetkých 95 otázkach účastníci porady dostali odpoveď. Otázky kládli redaktori Adam Chalupec, Marian Kaškiewicz a Ján Šternog. Tribúnu viedol prvý tajomník OV PZRS v Novom Targu s. Józef Nowak, ktorý odpovedal na otázky spolu s pozvanými odborníkmi.

Otázky, ktoré padli v tribúne boli prehliadkou širokých záujmov aktivistov našej Spoločnosti. Týkali sa všetkých oblastí politického, ekonomickejho a spoločenského života, v tom aj samozrejme mnohých našich krajských problémov. S odpoedami boli účastníci porady spokojní až na tie, na ktoré z objektívnych príčin nedostali vyčerpávajúcu odpoveď.

smernic strany a o úlochach dopisovateľov a spolupracovníkov. Prednášal zástupca šéfredaktora Života, redaktor Marian Kaškiewicz. Po tejto prednáške sa rozprúdila živá diskusia. Krajania vysoko hodnotili obsah časopisu, ale predložili aj hodne návrhov a pripomienok. Zároveň bola prediskutovaná otázka ziskávania predplatiteľov Života na rok 1972.

Na návrh šéfredaktora A. Chalupca boli zvolení noví členovia redakčnej rady, ktorí reprezentujú všetky naše strediská.

Milým doplnkom bolo udelenie najlepším dopisovateľom Života odmen Zlatého pera. Tento rok

Na porade v Rabke všetci si pozorne vypočuli komentár k smernicom na 6. zjazd PZRS. Široká diskusia obohatila

Na záver prvého dňa porady vystupovali naše súbory z Oravy a zo Spiša — z Kacvín, Jurkova, Novej Belej a Krempach. Na tomto mieste treba zdôrazniť vysokú umenieckú úroveň týchto súborov. Samozrejme po vystupeniach kapely našich súborov hrali do tanca.

Druhý deň porady sa začal prednáškou o Živote ako orgáne KSČaS, o úlochach časopisu vo svetle

túto odmenu dostali František Bednárik z Novej Belej a Václav Luščinský zo Zelova.

Na druhý deň porady poobede sa konalo plénum ÚV KSČaS rozšírené o aktivistov Spoločnosti, ktoré komentujeme na 10 str.

Tretieho dňa všetci účastníci porady a pléna sa zúčastnili výletu na Slovensko.

PREČÍTAJTE SI V TOMTO ČÍSLE:

- na str. 4 – DOBRÉ PODMIENKY PRE ROZVOJ KSČaS**
- na str. 5 – UZNESENIE PLÉNA ÚV KSČaS**
- na str. 8 - 9 – KONŠTRUKTÍVNE NÁVRHY**
- na str. 10 – Z ROKOVANÍ PLÉNA ÚV KSČaS**

Vidiek bude musieť zvýšiť dodávky mlieka, zeleniny, ovocia a predovšetkým mäsa nakoľko sa predpokladá, že roku 1975 každý občan zje o 7,7 až 8,5 kg mäsa viac. Tak isto zodpovedné úlohy čakajú priemysel. A zároveň — oveľa zložitejšie.

Eudské možnosti spotreby mäsa, cukru, chleba atď. sú predsa len obmedzené aj u najväčších jedákov. Iná je situácia čo sa týka priemyselných tovarov. Tuna hranice sú prakticky neobmedzené lebo závisia od mnohých činiteľov. Predovšetkým ide teda o väčšie množstvo, ale aj o novú kvalitu. Vieme, že nikto nebude kupovať stále tie iste topánky, látky, rádioprijímače alebo televízory. A že nerodzuje tu vždy iba móda, ale predovšetkým pochopiteľne potreby človeka, ktorý chce žiť stále pohodlnejšie a stá-

le plnšie využívať vydobytky súčasnej civilizácie. Návrhy obsiahnuté v smerniciach vychádzajú oproti týmto požiadavkám. Ale asi najcharakteristickejšie sú predpoklady týkajúce sa nielen rastu výroby osobných automobilov, ale aj začiatku výroby nového lacného malolitrážneho automobilu a oddávna očakávaného automobilu pre potreby polnohospodárstva.

Tak teda celkové úlohy priemyslu v realizácii veľkej úlohy týkajúcej sa stáleho zlepšovania hmotných podmienok pracujúcich sú neobyčajne zodpovedné. Aby ich splniť treba urýchliť komplikovaný proces zmien v štruktúre výroby našeho priemyslu, ktorého výsledky sa plne odzrkadlia na trhu až v priebehu najbližších desiatich rokov.

A teraz ešte raz by som sa chcel vrátiť k úvodu tohto článku. Som totiž

presvedčený, že teraz je ľahšie byť „ekonómom“ už aj preto, že ide o več, ktoré budeme vymeriavať množstvom a kvalitou tovarov nachádzajúcich sa v obchodoch a že ich nákup bude zaručovať stály rast prijmov obyvateľstva. Aby však táto diskusia o ekonomike bola skutočne vecná, jej účastníci nesmú zabúdať na svoju druhú — okrem zákazníka — úlohu výrobcu. Iba v zlepšovaní výsledkov práce spočíva prameň systematického zlepšovania hmotnej situácie nás všetkých. Uvedomujú si túto jednoduchu závislosť, dosiahli sme v krátkom čase tohto roka viditeľné efekty. Je to jediná metóda, vďaka ktorej dosiahneme aj ciele, ktoré budú obsiahnuté v programe strany schválenom na 6. zjazde.

Jur.

DOBRÉ PODMIENKY PRE ROZVOJ KSČaS

Dovoľte mi, aby som využil vašu poradu a povedal pár slov o pôsobnosti vašej organizácie. Vašu poradu chápeme ako súčasť diskusie vašich stredísk o smerniciach na 6. zjazd našej strany. Preto je podľa môjho prevedenia dôležitou a významnou udalosťou v živote vašej Spoločnosti. Prispeje k tomu, že diskusia o smerniciach na 6. zjazde strany, prebieha júca už v jednotlivých prostrediah a vo vašej Spoločnosti nadobudne hlbší a konkrétnejší charakter. Som toho názoru, že je to porada užitočná, vydarená a potrebná. Hoci sa stretnutie ešte neskončilo, prinieslo už hodne užitočných záverov.

Dnes sa bude konať rozšírené zasadanie Ústredného výboru, ktoré určíte obohatiť poradu o celý rad nových konstruktívnych návrhov.

K prvkom, ktoré ma nútia kladne hodnotiť poradu, patrí najmä večná atmosféra včerajšieho dňa a v rozhodujúcej väčšine veľmi konkrétnych otázky, diktované vari starostlivosťou o rozvoj vášho prostredia, a rozvoj vašej Spoločnosti, ktoré boli položené počas Občianskej tribúny Života. Väčšina týchto otázok, čo chcem zvlášť zdôrazniť, vybiehalo daleko mimo problematiku Spoločnosti. Boli to otázky odzrkadľujúce hospodársku starostlivosť o to, aby sme žili lepšie a kultúrnejšie. Z mnohých výpovedí vyplývalo, že vy ako prostredie tvoriace integrálnu súčasť našej krajiny, cítite sa spoluodpovední za jej osudy, za jej ďalší rozvoj.

Netreba vari zdôrazňovať to, o čom sme už na mnohých poradách alebo stretnutiach hovorili, že vzťah stranických a štátnych orgánov k vašej spoločenskej užitočnej pôsobnosti vždy bol, je a bude zičlivý. Dokazuje to snáď aj to, ako početne sú na tejto sále zastúpení predstaviteľa stranických i štátnych orgánov a iných hospodárskych i spoločenských organizácií. Aj to je určovateľom vzťahu k vašej pôsobnosti, k vašej Spoločnosti. Je to dôkazom, aký význam sa prikladá vašej dôležitej spoločenskej pôsobnosti.

Národnostné problémy posudzujeme v našej krajine s plnou vážnosťou. Riešime ich správne. V našej krajine neexistuje rozdelenie na občanov takéj alebo inej národnosti. Každý v našej krajine má plnú slobodu určiť svoju národnú príslušnosť. Pre našu stranu dôležitý je vzťah daného občana k celej problematike nášho života, jeho pozitívna účasť a tvorivý prínos pri formovaní nášho socialistického zriadenia.

Vzťah nášho štátu a strany prejavuje sa konečne aj v tom, že hmotne podporujeme pôsobnosť spoločensko-kultúrnych národnostných organizácií. Pre porovnanie jednako pripomeňme, že v burzoáznych štátach vzťah k národnostným otázkam je iný. V kapitalistických krajinách existujú národnostné spoločnosti, existuje aj školstvo, pochopiteľne s tým rozdielom, že na pôsobnosť týchto inštitúcií vlády v týchto krajinách neposkytujú žiadne finančné prostriedky. To všetko je vydržiavané v burzoáznych štátach iba a výlučne z príspevkov tých ľudí, ktorí chcú byť zdrovini, ktorí chcú udržať to alebo iné národnostné kultúrne bud' osvetové

rozšírit rozsah Života, nič nebude stáť na prekážke, aby sa to urobilo. Kedy to nastane, dnes ešte fažko povedať, obmedzujú nás totiž materiálne možnosti. Preto, kedže je taká situácia — mám na mysli obmedztený rozsah časopisu — žiadalo by sa, aby z bohatstva materiálov, ktoré prichádzajú do redakcie, vybrať tie najhodnotnejšie. Aký, podľa môjho názoru, mal by byť tento najhodnotnejší materiál? Malo by to byť odzrkadlovanie života prostredia a ukazovanie, ako zlepší každodenú spoločenskú, hospodársku a kultúru pôsobnosť. Táto oblasť publicistickej činnosti mala by mať prednosť pred všetkými. Keď je potreba, aby uverejňoval materiály, ktoré budú zo-

V DISKUSII O SMERNICIACH NA 6. ZJAZD PZRS, AKÁ PREBIEHALA NA PORADE AKTÍVU KSČaS V RABKE, PRECHOVORIL AJ SÚDRUH WLADYSŁAW SKRZYPCZAK, PREDSTAVITEĽ ADMINISTRATÍVNEHO ODDELENIA ÚV PZRS. UVEREJŇUJEME OBŠIRNE VÝNATKY Z TOHTO PREJAVU:

Vedenie našej strany schválujúc na 11. pléne ÚV PZRS smernice na 6. zjazd, obrátilo sa s horúcou výzvou aby sa zúčastní širokej celostraničnej a celonárodnej diskusie. Táto diskusia tráva, priniesla už veľmi bohaté výsledky, celý rad iniciatív, navrhov, podnieťila v našej krajine k vecnému, konkrétnemu a — povedal by som — hospodárskemu myšleniu, k pohľadu okolo seba, k uvažovaniu, čo my sami môžeme ešte urobiť. Preto je žiaduce, aby v takejto diskusii pokračoval, rozvíja ju a podporoval konkrétnymi spoločenskými a hospodárskym potrebými vo vašej oblasti — zjazdovými činnimi. Nepochybne spoločnosť dosiahla veľké úspechy. Urobilo sa však všetko?

S mimoriadnou pozornosťou si aktivisti

KSČaS vypočuli na porade v Rabke prejav súdrhu Władysława Skrzypczaka — predstaviteľa Administratívneho oddelenia ÚV PZRS.

Snímka: M. Kaškiewicz

skupín v kapitalistických krajinách sa nedostáva žiadnej morálnej a politickej podpory od vlády v týchto krajinách. A to je veľmi dôležitý politický rozdiel.

Dnes veľa hovoríme o Živote, preto dovoľte, že k tejto diskusii aj ja pridám niekoľko slov. Vypočuli sme pozorne celý rad postulátov, a v tom sa vari zhodujeme, že všetci by sme chceli, aby v tomto časopise bola veľmi široká a rôznorodá tematika. Zatiaľ však z ohľadu na rozsah časopisu to nie je možné. Chcem len povedať, že vari pred dvomi rokmi podarilo sa zväčšiť Život o štyri dodatočné stále strany. Akonáhle sa naskytne možnosť, aby

brazovať spoločenské úsilie prostredia, pôsobnosť KSČaS, ktoré budú prinášať do prostredia niečo nové, niečo, čo bude zvyšovať celkovú úroveň tohto prostredia a jeho aktivity, tak sa vari zhodneme v tom, že napr. písanie o tom, ako žijú Slováci v iných krajinách nie je vari najdôležitejšie, hoci nepopieram, že aj o týchto otázkach možno z času na čas napísat. Zhrnujúc to všetko. Život plní pozitívnu úlohu v spoločensko-kultúrnej aktivizácii prostredia. Mal by preto aj naďalej upevňovať úlohu organizátora kultúrno-výchovnej činnosti, popularizátora pokroku a vyjadrovateľa linie pôsobnosti vašej Spoločnosti.

Určite nie, ale počúvajúc vaše diskusné príspevky, vaše otázky, podávané v rámci Tribúny, pozerajúc na vystúpenia vašich uměleckých súborov, vidieť obrovský zápal a snahu pôsobiť. Tento zápal, túto snahu treba rozvíjať a upevňovať. Sú k tomu politicky a spoločensky priaznivé podmienky. A ešte posledný postulát. Chcel by som, aby ste po skončení tejto porady a pléna vašej Spoločnosti vecne a pravdivo zoznámili členov vašej organizácie a príslušníkov vašich menších s ich obsahom a výsledkami. Povedzte ľuďom, že práca v radoch Spoločnosti, ktorá je predsa členom Fronty národnej jednoty, má spoločenský význam.

KONJUNKTURA PRO MALÍŘE? Britský módní salón Courtaulds razí novou módu, ktorou predvádí pod heslem „divoká zvěř“ na londýnských módních prehľdkách. Podstatou tohto módnego trendu je, že na dlouhých róbách jsou malby nejrůznějších zvířat, většinou dokonce v životní velikosti, od známých výtvarníků. Model „Zebra“ předváděl Miss světa 1969 Eva Rueberová-Staigerová.

„ADRESÁT“ NECHCE PODPÍSAŤ

Starý Ala, zapriahnutý do voza, po hrázol tejo jari nevinného, pokojne sa prechádzajúceho chodca na ulici mesta Aydiu. Chodec podal ponosu na policiu, polícia postúpila „prípad“ mestnému súdu, ten kauzu prerokoval a odsúdil „obžalovaného“ na dva týždne: dva týždne nesmel „vykonávať svoje zamestnanie“, tak to stalo v rozsudku. Rozsudok mali aj verejne doručiť, ba, ako výstražný príklad aj „verejne oznámiť. Toto „verejné oznamenie“ sa uskutočnilo bez fažkosti od súdenému žrebecovi jednoducho zavesili rozsudok okolo krku.

Lenže vznikla neočakávaná komplikácia. Podľa tureckého súdneho trestného poriadku rozsudok súdu — a) musia odsúdenému riadne doručiť — b) odsúdený musí vlastnoručným podpisom potvrdiť prevzatie tohto rozsudku, až potom je právoplatný.

Lenže „odsúdený“ žrebec Ala nemohol ani pri najlepšej vôle podpísať prevzatie rozsudku! Súdny doručovateľ sa na to obrátil na majiteľa žrebeca

Mustafu Cengiza, aby prevzatie podpísal. No Mustafa Cengiz zaujal veľmi logické stanovisko:

— Ja teda nemôžem nič podpísať za svojho koňa, ja som iba jeho majiteľ — mňa súd neodsúdil, nemôžem teda nič podpísať.

Napokon súdnemu doručovateľovi svitlo v hlave a dostal spásenosnú myšlienku. Napísal na potvrdenku o prevzatií rozsudku tento záznam:

„Odsúdený trvdochlavo odmietol doručenku podpísať.“

A tým bola vec vybavená...

CENA JEDNÉ MINUTY

V SSSR se nyní, na začátku deváté pětiletky, vytáví každou minutu 300 tun oceli, vyrábí jeden traktor, 23 000 metrů látky a přes půl druhého tisíce páru obuví. Každou hodinu přibývá pět nových bytů a tiskne se 35 000 výtisků knih.

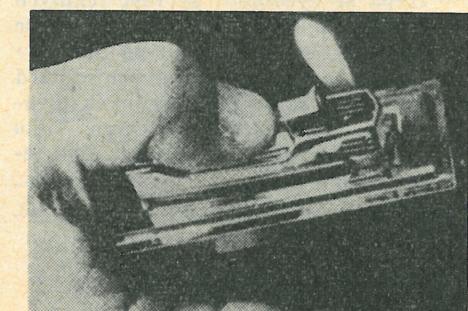
Sovětský svaz se stal předním výrobcem surového železa, kamenného uhlí, železné rudy a zemědělských strojů. Předstírl rozvinuté kapitalistické státy v očaru bytové výstavby a tisku knih a časopisů.

POZOR, PLOŠTICE!

Ešte nikdy neboli ploštice také nebezpečné, ako teraz. Ploštice, o ktorých bude reč, strpčujú život desattisicom občanov NSR. Rozliezli sa po telefónnych linkach, drepia pod pracovnými stolmi, vyčkávajú dokonca v olive vloženej do pohára s alkoholom.

Plošticami nazvali západonemeckí odborníci miniatúrne odpočívacie, zariadenia ktorých sa za krátky čas predalo už vyše 30 000. Oficiálne možno týchto „minispionov“ používať iba so súhlasom ministra pôšt, ale v praxi sa tento predpis obchádzka. „Ploštice“ si možno voľne kúpiť. V špeciálnom obchode, ktorý posielá tovar na dobiesku, stojí odpočívacie zariadenie s dosahom sto metrov len 135 mariek. Je menšie ako tabatierka a len o čosi väčšie ako zápková škatuľka.

Zapaľovač s „plošticou“, miniatúrnym odpočívacím zariadením

Už skoro 25 rokov poľskí občania českej a slovenskej národnosti, združení v Kultúrnej spoločnosti Čechov a Slovákov v Poľsku slúžia veľkej veči socialistickej výstavby v ľudovom Poľsku. KSČaS je jednou z zložiek Fronty národnej jednoty, ktorej vedúcou silou je Poľská zjednotená robotnícka strana.

Dnes sme sa zišli v súvislosti so 6. zjazdom PZRS. Pokračujeme v diskusii nad Smernicami na 6. zjazd strany, ktorá sa už začala v našich miestnych skupinách. Naše prostredie si vysoko cení to, že strana sa odvola na všetkých občanov našej ľudovej vlasti bez ohľadu na ich stránku príslušnosť a národnosť. Tento fakt prebúdza v našom prostredí nové zásoby spoločenskej energie, podnečuje k uvažovaniu a konkrétnej činnosti pre blaho krajiny, ako aj našej organizácii. Dnešná porada je bohatšia o skúsenosti vyplývajúce z diskusie nad smernicami, aká prebiehalo v našich obvodoch na Spiši a Orave a v českom prostredí. Z diskusie, aká mala miesto na porade aktívnej Kultúrnej spoločnosti Čechov a Slovákov v Poľsku, spoločenskej redakčnej rady a dopisovateľov Života v dňoch 24. — 25.X.71, a zo záverov dnešného pléna. Dnešná diskusia, v ktorej sa odzrkadlil hlboký pocit spoluodpovednosti za socialistický rozvoj krajiny, je východiskovým bodom pre ďalšie väzne úvahy, ďalšie konkrétné činy a zjazdové záväzky.

Smernice na 6. zjazd PZRS zahrňujú komplex najdôležitejších otázok spoločenského, hospodárskeho a kultúrneho života našej krajiny. Tieto otázky

Kultúrna spoločnosť Čechov a Slovákov v Poľsku môže sa pochváliť pomerne široko rozvinutým frontom kultúrnej činnosti. Zároveň v českých ako aj slovenských strediskách máme súbory piesní a tancov, ochotnícke divadlo, klubovne — ktoré sú kultúrnymi strediskami — a rozvíjame aj iné formy kultúrnej činnosti. Naše kultúrne výsledky prezentujeme vo vlastnom prostredí, mimo neho — v Poľsku, ako aj v Československu. Máme obetavý kultúrny aktív, ozajstných nadšencov. Tieto výsledky nie sú však postačujúce na terajšej etape spoločenských potrieb nášho prostredia a vyžadujú ďalšie zdokonaľovanie.

Vychádzajúc tomu oproti, treba preškoliť inštruktoresko-režisérské kádre, spieť k zvýšeniu podielu prostredkov z nášho rozpočtu na kultúru, vytvoriť podmienky pre plnejšie prezentovanie výsledkov jednotlivých súborov. Na tomto základe žiadame utvoriť reprezentačný súbor. Treba vybaviť naše klubovne.

Sme presvedčení, že v plánoch a návrhoch, ktoré predkladá naše prostredie v diskusii nad smernicami, stretneme sa ako vždy s podporou a pomocou strany.

Chceme zároveň v našej organizácii položiť väčší dôraz na otázky osvety. Zastávame názor, že je účelné organizovanie osvetových kurzov pre dospelých, v rámci ktorých treba nielen viesť doškoškanie v oblasti českého a slovenského jazyka ale aj formovať občiansky postoj, popularizovať úspechy vedy a techniky najmä v oblasti poľnohospodárskej a zdravotníckej osvety.

UZNESENIE PLÉNA

ÚSTREDNÉHO VÝBORU KULTÚRNEJ SPOLOČNOSTI ČECHOV A SLOVÁKOV V POLSKU A AKTÍVU KSČaS

zaujímajú každého z nás, a každý z nás konfroncuje obsah smerníc s konkrétnou situáciou svojej oblasti, svojej organizácie, seba samého. Týmto spôsobom konkretizuje sa hlavná myšlienka smerníc, osobný príspevok každého z nás do celonárodnej diskusie o formovaní lepšieho zajtrajska našej vlasti.

Dôležité zmeny, ktoré sa začali na 7. a 8. pléne ÚV PZRS vzbudzujú v nás všetkých presvedčenie, že krajina v ktorej žijeme rozvinie všetky svoje možnosti. Námraď ľudských rúk a umov — najcennejší poklad spoločnosti — aktívita jednotlivých ľudí a celých kolektívov bude znásobená a zrealizovaná.

Naše presvedčenia budú sa prejavovať v plnení pracovných a spoločenských úloh, ktoré sú vlasteneckou povinnosťou každého z nás. Takto chápeme výzvu našej strany, výzvu do dobrej práce.

V našej spoločensko-kultúrnej činnosti, ktorá má za cieľ rozvoj a kultivovanie pokrovových národných tradícií, kultúry rodných jazykov, stretali sme sa vždy so žičlivosťou a pomocou strany, dôsledne realizujúcej leninskú národnostnú politiku. Ľudový štát nám zaistuje materiálnu základňu.

Uvažujúc o možnostiach našej konkrétnej účasti v celopoľskom diele rozvoja krajiny a o perspektívach našej organizácie KSČaS, ktorá je súčasťou tohto diela, máme na zreteli predovšetkým svedomité zhodnotenie aktuálneho stavu pôsobnosti našej organizácie.

Naša organizačná činnosť bude mať zmysel iba vtedy, keď celé naše prostredie bude vzorne plniť svoje občianske povinnosti a týmto zvyšovať duševné a hmotné bohatstvo krajiny. Už teraz naše jednotlivé zložky prihlasujú konkrétné zjazdové záväzky. Tieto príklady budeme popularizovať nie preto aby vyuvovali efekt, ale aby každému všetkého do srdeca, že iba práca a vedomie čomu slúži, môže priniesť realizáciu programu strany.

Vyzývame všetkých z našich českých a slovenských stredisk, aby sa plne zúčastnili realizácie programu strany — diskusie nad smernicami, prihlasovania konkrétnych záväzkov, aby prispievali k rozvoju PER.

Plénum Ústredného výboru rozšírené o aktív KSČaS, v súvislosti s bohatstvom tematiky a rôznorodosťou návrhov predložených počas spoločnej porady aktív KSČaS, spoločenskej redakčnej rady i dopisovateľov Života, počas Občanskej tribúny Života v dňoch 24.-25.X.1971 a počas diskusie na plenárnom zasadnutí ÚV KSČaS dňa 25.X.1971, rozhodo:

— zaviazal Ústredný výbor KSČaS a redakciu Životu k predloženiu prihlásených postulátov, ktoré sa netýkajú Spoločnosti, kompetentným inštitúciám na preskúmanie;

— zaviazal ÚV KSČaS k podrobnému spracovaniu záverov týkajúcich sa Spoločnosti, k preskúmaniu a podaniu na známosť členom KSČaS.

Rabka, 25.X.1971.

V americkej histórii je to naozaj jedinečný prípad: dvadsaťročný študent univerzity v Yale Ira Nerken začal reklamné taženie proti americkej vojne vo Vietname, pričom si zvolil tie isté prostriedky, aké používa Pentagon pri propagovaní tejto vojny —

REKLAMOU PROTI VOJNE

televízne štoty, rozhlasové relácie a inzeráty v časopisoch a novinách. Bezpríkladná bola aj podpora, ktorú získal pre svoj nápad. Tridsaťpäť amerických reklamných agentúr sa podujalo vypracovať ideové návrhy na kampaň. Urobili 33 televíznych a rozhlasových štotov a 125 novinových inzerátov, za ktoré by museli normalne inzerent zaplatiť viac ako milióna dolárov. Aby dokázali, že „náš produkt je lepší ako produkt Pentagonu, ved napokon cheme len ľuďom povedať pravdu“ (Nerken), niektoré nápady postavili na známych motívach provojnevej propagandy. Napríklad strýčko Sam, ktoré počas prvej svetovej vojny lákal mladých mužov do armády sloganom „Chcem ťa“, má v ich verzií rovnaké želanie ako tisícky amerických vojakov vo Vietname: CHCEM PREC STADETO.

MLADÁ KROTITELKA LVU

Osmnáctiletá Olja Borisová je nejmladší krotitelkou lvu v Sovětskom svazu a pravdepodobne i na svete. Oljin otec zasloužil umělec Vladimír Borisov a její dedeček, známy cirkusový umělec Max Borisov, jsou také krotiteli divoké zvěře. Se zvířaty pracuje i Oljina maminka a do-

konec i její sedmiletá sestra, ktoré vystupují s cvičenými psíky.

Olja vystupovala v cirkuse nejprve čtyři roky s číslem „Vysoká škola jezdectva umění“. Ale jejím snem bolo stať se krotitelkou. Otec ji v tomto prípravu podporoval. V manželi Čeljabinského cirkusu, ktorý je známy základnou pro prípravu nových cirkusových atrakcií, mela nedávno Olja generálnu zkoušku. Na její povely priesne posluchovalo šest lvov. Zanedluhu budou moći diváci v cirkusové aréně zhlédnout nové číslo: „Dívka a šest lvov“.

Iudia

rok

udalosti

DECEMBER — PROSINEC

- 1.XII.1415 — narodil sa Jan Dlugosz najvýznamnejší poľský historik 15. stor. odchovanec Krakovskej akadémie, autor Dejín Poľska (um. 19.V.1480),
- 1.XII.1946 — odovzdanie do prevádzky vysieláčky Warszawa v Raszyne,
- 1.XII.1960 — v ZSSR vypustili tretí kozmický koráb s pokusnými zvieratmi a hmyzom na palube,
- 3.XII.1621 — narodil sa Bohuslav Balbín, český národný buditeľ a spisovateľ (um. 28.XI.1688),
- 4.XII.1409 — bola založená univerzita v Lipsku (dnes najväčšia v NDR),
- 4.XII.1941 — začiatok výfaznej protiofenzívy Červenej armády pri Moskve,
- 4.XII.1965 — začiatok dlhodobého letu kozmickej lode Gemini-7, ktorá dva dni neskôr sa stretla v kozme s loďou Gemini-6,
- 5.XII.1836 — narodil sa Walery Wróblewski, jeden z vodcov januárového povstania r. 1871, generál Parížskej komunity (um. 1908),
- 5.XII.1936 — mimoriadny VIII. vseruský zjazd sovietskych socialistických republík — Deň ústavy ZSSR,
- 6.XII. — Státny sviatok Finska
- 6-13.XII.1945 — I. celostátny zjazd PRS,
- 7.XII.1941 — Japonci napadli na Pearl Harbour, začiatok vojny proti USA a Veľkej Británii,
- 8.XII.1831 — narodil sa Fjodor Alexandrovič Bredin, významný ruský astronóm, autor vedeckej práce o zložení komety (um. 14.V.1904),
- 8.XII.1886 — narodil sa Diego Rivera, významný mexický maliar, grafik, sochař a architekt (um. 25.XI.1957),
- 9.XII.1895 — narodila sa Dolores Ibarruri, generálna tajomníčka Komunistickej strany Spanskej, bojovníčka proti fašizmu,
- 10.XII.1821 — narodil sa Nikolaj Alexejevič Nekrasov, významný ruský básnik, bojovník revolučného hnutia za oslobodenie sedláctva (um. 8.I.1878),
- 10.XII.1866 — narodil sa Dušan Makovický, slovenský spisovateľ a prekladateľ (um. 12.III.1921),
- 11.XII.1856 — narodil sa Georgij Valentinovič Plechanov, ruský revolucionár, spoluzakladateľ II. internacionály (um. 30.V.1918),
- 12.XII.1766 — narodil sa Nikolaj Michailovič Karamzin, ruský spisovateľ a historik (um. 3.VI.1826),
- 12.XII.1821 — narodil sa Gustav Flaubert, francúzsky realistický spisovateľ (um. 7.V.1880),
- 12.XII.1943 — v Moskve podpisali zmluvu o spojenectve, vzájomnej pomoci a povojnovej spolupráce medzi Československom a ZSSR,
- 13.XII.1951 — vznikol Najvyšší kontrolný úrad, vznikli v Bratislave prvé komunistické organizácie,
- 14.XII.1918 — prvá masová poprava v Palmiroch,
- 15.XII.1918 — konal sa ustanovujúci zjazd Komunistickej robotníckej strany Poľska,
- 15-21.XII.1948 — kongres robotníckej jednoty vo Varšave — ustanovujúci zjazd Poľskej zjednotenej robotníckej strany,
- 16.XII.1921 — narodil sa Stefan Turček, slovenský protifašistický bojovník (zahynul v boji 30.XI.1943),
- 16.XII.1945 — začiatok prvého po oslobodení školského roku na Varšavskej univerzite,
- 16.XII.1948 — vyšlo prvé číslo Trybuny Ludu — orgánu UV PZRS,
- 16.XII.1951 — vo Varšave sa konalo prvé televízne vysielačie,
- 17.XII.1787 — narodil sa Ján Evangelista Purkyně, významný český biológ, zakladateľ histológie (um. 28.VIII.1869),
- 17.XII.1887 — narodil sa Josef Lada, vynikajúci český maliar, autor ilustrácií k Dobrému vojáku Svejkovi, (um. 14.XII.1957),
- 17.XII.1897 — narodil sa Włodzimierz Broniewski, vynikajúci poľský básnik (um. 10.II.1962),
- 19.XII.1884 — narodil sa Antonín Zápotocký, druhý poľský prezident ČSR, protifašistický bojovník a spisovateľ (um. 13.XI.1957),
- 19.XII.1902 — Marconi dosiahol prvé bezdrôtové telegrafické spojenie cez Atlantický oceán,
- 19.XII.1906 — narodil sa Leonid Il'ič Brežnev, generálny tajomník a člen predsedníctva UV KSSZ,
- 20.XII.1846 — narodil sa Jevgenij Osipovič Zaslavskij, ruský revolucionár, zakladateľ a vodca prvej ruskej robotníckej organizácie Juhoruský vzäz robotníkov (zahynul 25.VI.1878),
- 20.XII.1905 — Moskovský soviet vyhlásil generálny politický štrajk, ktorý 23. decembra sa premenil na ozbrojené povstanie,
- 21.XII.1834 — v Prahe na premiére Fidlovačky sa po prvýkrát hrala česká štátne hymna Kde domov můj,
- 21.XII.1879 — narodil sa Jozef Vissarionovič Stalin (um. 5.III.1953),
- 21-28.XII.1968 — let kozmickej lode Apollo-8 vo vzdialnosti 110 km od Mesiaca,
- 22.XII.1905 — v Moskve vypuklo decembrové robotnícke povstanie,
- 22.XII.1942 — akcia GL na reštaurácie Cyganeria a Bižanc v Krakove,
- 22.XII.1944 — na oslobodenom území Maďarska v Debrecíne sa utvorila prvá demokratická vláda Maďarska,
- 23.XII.1943 — západne od Kijeva začala Sovietska armáda veľkú zimnú ofenzívú, ktorou sa zúčastnila aj Československá samostatná brigáda v ZSSR,
- 24.XII.1798 — narodil sa Adam Mickiewicz, veľký poľský romantický básnik, bojovník za sloboду poľského národa (um. 26.XI.1855),
- 24.XII.1900 — vyšlo v Lipsku prvé číslo bolševického časopisu Iskra, založeného V. I. Leninom,
- 24.XII.1901 — narodil sa Alexander Alexandrovič Fadjejev, popredný sovietsky spisovateľ (um. 13.V.1956),
- 26.XII.1825 — v Petrohrade (Leningrade) vypuklo protičárske povstanie dekabristov,
- 27.XII.1918 — povstanie vo Veľkopoľsku,
- 27.XII.1939 — prvá masová poprava poľského obyvatelstva vo Wawrze pri Varšave — nacisti zavraždili 107 mužov,
- 28.XII.1895 — v Paríži otvorili prvé kino na svete
- 28.XII.1918 — v Zamości vypuklo povstanie robotníkov a sedliakov proti buržoáznej vláde,
- 28.XII.1920 — bola založená Francúzska komunistická strana,
- 30.XII.1861 — narodil sa Václav Chlumecký, vedúci funkcionár slovenského robotníckeho hnutia, zakladateľ KSČA (um. 30.IX.1944),
- 30.XII.1922 — v Moskve I. zjazd sovietskych republík, Deklarácia o utvorení Zväzu sovietskych republík,
- 30.-31.XII.1944 — I. zjazd Zväzu rolnickej svojpomocie,
- 30.XII.1947 — bola vyhlásená Rumunská ľudová republika,
- 31.XII.1943 — bola utvorená Krajinská národná rada (KRN), ktorá 22.VII.1944 povolila v Cheľme Lubelskom PKWN, a 31.XII.1944 poľskú dočasné vládu.

VIANOČNÝ LIST

A znova prišli Vianoce v trespúknej zime — drozdy, sýkorky a vrabce, skrehnuté od zimy, poskakujú mi pred oknom pracovne. Vykladám im omrvinky z vianočných jedál a teším sa, ako mi za to v lete pekne zaspievajú. Žiaľ, každý môj pohyb ich odpláší, ako keby vedeli, že za detstva som ich chytal do polievky. Ako sme to mohli len robiť, my súvanci?

Dnes v noci bolo až 18 stupňov pod nulou — kde sa len uchýlilo to vtáctvo, že nezamrzlo? Len susedovie mačka leží vystretá na ceste a vrany ju oblieňujú. Pripomínajú mi záhumnie rodného domu v Mikuláši, pripomínajú mi otcu, keď sa nahlas žaloval vranám, že z plota našej záhrady ktosi vylámal palesnky, strecha zateká, komín sa upchal, zima prefukuje cez okna, drevo na kúrenie je mokré, jablká zmrzli na povale...

Koľko starostí mal nás otec! Teraz ich mám ja... Otec mal deväť detí a my sme bezdetní — okrem tristo našich žiakov — a predsa, koľko starostí máme v malom domčeku, aj keď nemusíme kúriť mokrým drevom, ale plynom, pri ktorom stačí pohnúť kolieskom termostatu, aj keď nám noviny a mlieko priniesú priamo až do domu, v čistiarni vyčistia šatstvo, v obchode predajú hotové jedlá...

Písem mu teraz na Vianoce list, aj keď už nežije — tak ako kedysi som mu písaval z Prahy ako študent. Písem aj nebohému strýkovi Milkovi a tete Zuzanke a v mysli im kupujem darčeky. Maľujem nevestu z Važca, používam zmes červenej a žltej farby, no spomienky z detstva stále ma odpútavajú od práce. A som akýsi šťastný, že mám veľa starostí s plotom a s novou strechou, ktorá už začína, s mladými stromčekmi, ktoré mi asi zmrznú v týchto neľúostných mrazoch, s chodníkom na ktorom sa blato nepremenilo na zlato — ako to býva v rozprávkach — ale na kľzky ľad, po ktorom možno prejsť azda iba štvornožky. Mám skoro tie isté starosti, ako mal môj otec, ktorého som pristihol, keď sa žaloval vranám.

Áno, preto som šťastný. Dnes som ešte lepšie pochopil otcovu odvahu, tvrdosť i mohutnosť a hoci nežije, stal sa mi ešte bližším. Aj namaloval obraz je veľmi fažká vec — no voči prírode sme obaja v rovnakom postavení.

Z literárneho dedičstva národného umelca Janka Alexyho

Nechám vám tu môj kožúšok, ja sa pri robote zaobidem... Kožúškom sa vospolok prikryte, aby vám zima nebola a spite, deti moje... spite...

Sestročný Vojtek i o rok mladší Stašek sa vrhli ku svrčinke. Ale štvorročná Hanička stačila ešte oblapiť matku za nohy a zdvihnuť spýtavé očká:

— Mamo! A či dnes chodí Pán Ježiš?

— Dnes, Hanička, dnes...

— Mamo! A či aj ku nám príde?

— Príde, možno príde... len musíte pekne spať...

— Oj, ój, mamo! A či donesie Haničke chlebíka?

— Donesie, moja, donesie! Isto... isto donesie — a ukradomky strčila pod pazuchu malú ľanovú plachietku, lebo práve vtedy sa v nej zrodilo odhodlanie...

Zatým náhľivo vyšla. Brodila sa snehom ku „strednej mašine“. Táto zo skál postavená, pochmúrna a chladná budova slúžila kniežatskému pánstvu dvojnásobne: Hore sa robila lepenka. Pracovali v nej ženy, ale aj deti od desať rokov... A keď také štúplne dieťa nedochádza na pracovný pult, dala mu direkcia urobili pod nôžky malý stolček, aby dočialo na robetu. Lebo milosť bývať v ľudskom mravenecku pod šindľovou strechou bolo potrebné všakovak odslúžiť.

No a pod lepenkárňou, vo vlhkých polopivničných miestnostiach bola práve pekárňa... hej, pekárňa pre zver! Veď najjasnejšie knieža Hohenlohe mal rád zver a poľovačky. Keď raz, alebo dva razy do roka zavítal

na svoje javorinské panstvo, museli mať Jurgowčania čo nadháňať. Potom zavše pribudli do kniežatských zámkov a kaštieľov nové lovecké trofeje. Aby všetky tieto zuby, kly, parožky a parohy boli naozaj súčas, bolo sa treba o zver aj staraf. A preto, keď na Tatry zaťahli snehové mraky, rozkázala Direkcia kniežatského panstva dovezť z Kežmarku najhrubšiu čiernu múku a otruby. Z tej potom ženy-robotníčky vypekali chleby. Chleby putovali do mechov a z mechov do kŕmelcov, aby sa stav zveriny udržal, aby ani v najkrutejšej tatranskej zime zver hladom netrpela...

Nuž, došla Hanka do pekárne a s chvatom sa pustila do roboty. Videla, že sa musí riadne obracať — čakalo ju šesť veľkých vriec otrúb. Zobrala sekeru a dala sa štiepať dlhé smrekové poleňa. Tak zakúrila pod kotol i do pece. Potom drvíla v mažiaru kamenistú soľ. Zatím prerúbala na potôčku ľad a nosila vodu do kotla. No a potom vysypala celé vreace otrúb do obrovského koryta, zaliala obhriatou vodou a miesila, miesila. Z vymiesenej hmoty porobil bochníky a dala do pece. A medzitým, čo sa čierne bochníčky vypekali, znova štiepala drevo, prikladala, vodu nosila, hriala, druhé vreace do koryta nasypala a opäť miesila a miesila... Pracovala potichu, vtrvale a zafato. Nevšimla si, že vonku prestalo sneziť a že je už tichý, vianočný svätvečer. Ani to nespôstrebla, že na obloche sa v nevidanej kráse rozjagali hviezdy. Ba ani to necítila, že ju zboleli ruky a kríže... jednostaj len drevo štiepala, kúrila, vodu nosila, soľ drvíla, vreacia otrúb nadihovala, miesila a miesila a v očiach miesto únavy mala zvláštny,

mäkký lesk, lebo už tam pri odchode z chalúpky sa bola rozhodla, že zožene jeden bochník... že nakŕmi svoje hladné deti, čo i otrubami.

Keď dopiekla z posledného šiesteho vreca bola už noc. Vypečené bochníky pokládala do prichystaných mechov... a jeden, jeden čierny a teplučký starostlivy zabalila do ľanovej plachietky. Vtedy začula kroky, priam vtedy počula buchot čižiem. Zbledla. Zmrazila. Z vonkajšieho svitu hviezdička do pivnice postava v krátkom kožuchu, s puškou na pleci... Šafár!

Prikrčila sa ako divá mačka. Úzkostlivy hľadala do jeho prižmurených očí a snažila sa preklznuť von.

Silno ju zdrapil za plachietku, jej sa však zdalo, akoby ju ľadovými pázúrmi schmatol priam za bolavé, materinské srdečce...

— Co tam máš??

— Nič... nič...

— Vybal!

— Pust!!

Bránila sa. Zúfalo pritískala plachietku na hrud' a zahryzla do Šafárovej ruky. Vybehla von, no rozrúrený Šafár ju dochytil. V behu strhol pušku a pažbou ju tresol po ťaji, po hľave...

— Ježiši Kriste! — zrevala Hanka, v očiach sa jej zotmilo, zapotácala sa a klesla do záveju.

Keď sa po chvíli prebrala z mrákok, pekárňa už bola zatvorená veľkým železným zámkom. A darmo tam pri svite hviezdi kolenačky chodila po závejoch, darmo zladovateľmi rukami ako šialená presýpala kópky snehu,

plachietky s malým otrubovým bochníkom už nebolo...

— Zobral! Zobral mi ho... ten had.

Vlasy na ťaji mala pozliepané zamrznutou krvou, tvár bledú, v očiach sklený lesk. Tak sa dotackala domov do drevenice. Potichučky, potme zaťahla na starý slamník, ku svojim hladným defom. A nesmelý šepot sa jej zapichol priam do srdca: diefa moje...

— Mamo! Či neprišiel Pán Ježiš?

— Neprišiel, Hanička, neprišiel... spi

— Oj, jój, mamo! A nedoniesol Haničke chlebíka?

— Nedoniesol, veru nedoniesol... spi, spíte chudatká moje!

Práve v tej chvíli zdvíhalo kňazi zlaté monštrancie, aby svet vedel, že sa narodil Kristus Pán...

Za vysvetnenými oknami Direkcie otvárali ďalšiu flášku tokajského a bujarými hlasmi zaznádzili: — Stille nacht... hei-li-ge nacht...

A priam vtedy, v tej polnočnej chvíli zacítila biedna vdova, ako sa pri nej na kopek slamy kŕcavite zachievajú chudé dievčačky od utajovaného placu. Nadviaha sa teda na lakte a zúfalo zvolala do studenej tmy veľkú, tvrdú pravdu: — Bože na nebi! Teda nie všetci sme Twoji! To teda iba ti... Hej! To iba tí... podaktori...

Vlado Hochel

PŘEJEME VESELÉ VÁNOCE

K. Dávam prednosť voskovým sviečkam pred elektrickými, aj keď uznávam praktičnosť elektrických sviečok.

L. Pri štedrej večeri si vezmem aj z jedla, ktoré nemám rád, len preto, aby sa neporušila tradícia nášho vianočného stola.

M. Pretože sú sviatky pokoja a oddychu, venujem sa svojmu tichému koníku (čítanie detektívky, pletenie a pod.), hoci by ma ostatní potrebovali do partie kanasty.

N. Slušných vinšovníkov a koledníkov najprv vypočujem a potom ich obdarujem; vedľa národné tradície sú vždy milé a treba ich žiť.

O. Ak budeme čakať návštěvu, tak sa upravíme a obliečieme. Inakšie sa budeme lepšie cítiť v pohodlných, i keď trocha ošúchaných teplákoch. Našim to vôbec neprekáža, zatiaľ nikto neprotestoval.

P. Súprava, ktorú mi dali pod stromček, vyzerá ako z bazáru. Dnes ešte budem ticho, aby som nevokazil radosť ostatným.

R. Našim sa páči stromček pestrý, vyzdobený. Ja som za jednoduchosť. Nepokazím im však radosť, nech ho majú podľa svojho gusta.

A teraz v tabuľke I. zistíme bodovú hodnotu jednotlivých otázok, body vpíšeme do tabuľky II. v tom poradí, ako sme ich vpisovali do stĺpčeka. Potom ich vynásobíme koeficientom a napokon všetky súčiny spočítame.

VIAC NEŽ 160 BODOV: Ste človek, pred ktorým sa zvykne dávať klobúk dolu. V spoločnosti i doma ste pre svoju dobrotu, skromnosť a pozornosť k ostatným obľúbený. Vaša vrozená inteligencia, veľkorysosť a veselá povaha vzbudzuje obdiv. Zaslúžíte si, aby boli všetci k vám štedri a aby ste pod stromčekom naozaj našli darčeky, venované z ľirnej lásky.

OD 100 DO 160 BODOV: Dobre si uvedomujete, aký by ste mali a mohli byť. Pri troche dobrej vôle a sebzaprenia ľahko by ste mohli splniť aj najvyššie kritérium. Musíme o vás prezradíť, že ste pomerne náladový a máte menšiu „výdrž“ zachovávať dobré predsazvazia. Napriek tomu patríte v rodine k obľúbencom, pri konzumovaní vianočného kapra by vás naozaj postrádali. Pokúste sa aspoň cez vianočne sviatky dokázať, že viete byť ideálnym rodinným príslušníkom.

OD 50 DO 100 BODOV: Nechceme vám kazieť vianočnú náladu, ale naozaj máte čo na sebe naprávňať. Predovšetkým si uvedomte, že nie je to vaša osoba, okolo ktorej sa musí krútiť celý svet. Uvedomte si, že do Vianoc môžete ešte mnoho napraviť. Darčeky, ktoré ste venovali členom rodiny, nedávala ani tak vaša láska, ako skôr pocit formálnej povinnosti. Vedzte, že obdarovaní to svojim sietym zmyslom vycitili. A preto tiež od nich nič mimoriadne nečakajte.

DO 50 BODOV: Nazaslúžíte si ani to, aby vám niekto zavinšoval šťastné a veselé Vianoce. Ak vám môžeme poradiť, dajte si záväzok, že každý večer pred spaním venujete päť minút práve uplynulému dňu s tým, že všetky vaše nedostatky sa budete snažiť odstrániť. Vianočný test si ponechajte a presne o rok sa otestujte znova. A ak nám potom — hoci anonymne — napišete, že patríte do niektoréj vyšej skupiny, budeme sa naozaj srdečne tešiť s vami.

Pripravil Erno Jiroušek

C	A, E	D, G, L	K, N, R	B, M, P	F, H, I, J, O
10	5	3	2	1	0

TABUĽKA I

Body									
—	x10	x5	x5	x3	x3	x2	x2	x2	x1
Súčin									
Súčet									

TABUĽKA II

KONŠTRUK

KULTÚRA — toto slovo vari najčastejšie počuť v našich oficiálnych krajských diskusiách a súkromných rozhovoroch členov KSCaS. Aj teraz na porade v Rabke dominovala kultúrna problematika. V chápaní aktívou Kultúrnej spoločnosti Čechov a Slovákov v Poľsku pod týmto pojmom sa skrýva celá široká škála našej pestrej kultúrnej činnosti, prostredníctvom ktorej:

- aktivizujeme naše české a slovenské strediská,
- prezentujeme náš navonok naše výsledky v oblasti kultivovania našich národných kultúr.

Je to teda oblasť, ktorá z pochopiteľných príčin angažuje všetkých činiteľov KSCaS a zaujíma všetkých Čechov a Slovákov žijúcich v Poľsku.

Na porade v Rabke usporiadanej v súvislosti so 6. zjazdom PZRS s veľkým záujmom sme vypočuli referát rozoberajúci otázky kultúry vo svetle smerníc na zjazd strany. Pochopili sme, že strana venuje veľkú pozornosť otázkam rozvoja kultúry. Pochopili sme aj to — hoci smernice priamo o tom nehovoria — že je v nich obsiahnutá starostlivosť o rozvoj našich národných kultúr, keď sa v nich napr. hovorí o rozšírení účasti spoločnosti v kulturnom živote. Teší nás to predovšetkým preto, že sa to zhoduje s našimi názormi na túto otázkou. Ale citujeme smernice strany:

„VŠEOBECNOSŤ KULTÚRY — ČÍTAME — MALA BY SA DOSIAHNUT POMOCOU VYROVNÁVANIA MOŽNOSTÍ PRE ÚČAST RÓZNYCH SPOLOČENSKÝCH A ODBOROVÝCH STREDISK V KULTÚRnom ŽIVOTE, ODSTRAŇOVANIA ROZDIELOV V KULTÚRnom ROZVOJI RÓZNYCH OBLASTÍ KRAJINY A VYUŽITIA ICH SPECIFIKY A TRADÍCIE. IDE PRITOM O VYTvorenie PODMIENOK ZARUČUJÚCICH USPOKOJOVANIE NIELEN EXISTUJÚCICH, ALE AJ ROZVÍJANIE NOVÝCH KULTÚRNYCH POTRIEB. PODMIENKOU REALIZÁCIE TÝCHTO ÚLOH JE STÁLE ZVYŠOVANIE NÁKLADOV NA KULTÚRU, A NAJMÁ NA VÝSTAVBU HMOTNEJ ZÁKLADNE KULTÚRY.“

Ked' kdekoľvek v Poľsku v oblasti kultúry, o ktorej hovoria smernice, treba ešte urobiť veľa, tak v našich českých strediskách ako aj slovenských na Spiši a Orave, práve z ohľadu na ich špecifiku a tradície, treba ešte urobiť príliš veľa. To vôbec neznamená, že krajania združení v KSCaS zanedbávali tieto otázky. Ich veľké spoločenské úsilie prinieslo také výsledky, nakoľko im to dovolila, žiaľ, skromná hmotná základňa kultúry.

Všetci účastníci porady opustili Rabku s prevedčením, že sa otvárajú nové možnosti v oblasti rozvoja kultúry. Smernice strany sú totiž v chápaní každého občana záväznými ukazovateľmi zmien. Záväznými pre nás všetkých a pre tých, ktorí v Poľsku zverili starostlivosť o rozvoj kultúry a teda aj o rozvoj našich národných kultúr.

Text a snímky: M. KAŚKIEWICZ

ÚVODOM SÚDR. A. DOBROWOLSKIM OBOZNÁMIL ZRHOZAŽDENÝCH S VÝNATKAMI SMERNIC NA 6. ZJAZD STRANY, KTORÉ SA ZAOBERAJU OTÁZKAMI ROZVOJA KULTÚRY. POTOM PRIPOMENUL VÝSLEDKY, KTORÉ NA TOMTO POLI DOSIAHLA SPOLOČNOSŤ A NAJMÁ CINNOST KĽUBOVNÍ, ICH POTREBY TÝKAJÚCE SA TAK MESTNOSTI, AKO AJ ZARIADENIA. HOVORIL O CINNOSTI SÚBOROV, OCHOTNICKÝCH DIVADELNÝCH KRÚŽKOV, DYCCHOVIEK A KĽADNE HODNOTIL ICH PRÁCU. POUKAZAL NA FAKT, ŽE JE EŠTE PRÍLIS MÁLO MLÁDEŽNICKÝCH HUDOBNÝCH SÚBOROV — IBA TRI, ŽE TREBA POLOZIŤ VÁCSI DORAZ NA PRÁCU S MLÁDEŽOU. KONEČNE PREDLOŽIL CELÝ RAD NÁVRHOV TÝKAJÚCICH SA POMOCI, KTORÚ MÔZE NAJSEJ SPOLOČNOSTI POSKYTNUT VOJVODSKY KULTÚRNY DOM.

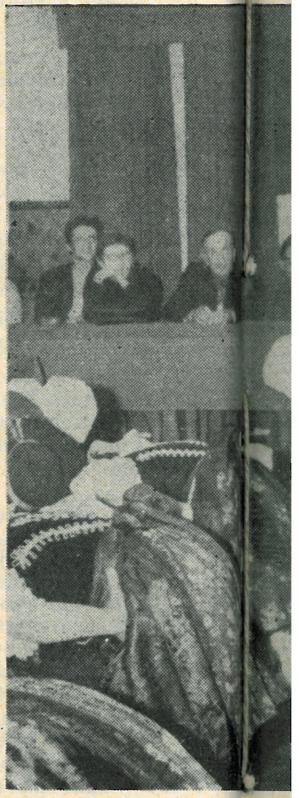
Z PREJAVU RIADITEĽA VOJVODSKY

„Ako všetci vieme, Kultúrna spoločnosť Čechov a Slovákov v Poľsku pôsobí predovšetkým v Krakovskom vojvodstve. Celá krakovská oblasť, ale najmä Novotarský okres, je bohatou pokladnicou ľudových tancov, piesni, zvykov a obradov. Inštitúcia v ktorej pracujem, teda Vojvodský kultúrny dom, je schopná poskytnúť vašej Spoločnosti maximálnu pomoc v práci ochotníckych umeleckých súborov, ktoré kultivujú folklor. Táto pomoc z našej strany môže mať formu stálej starostlivosti o vaše súbory; môžeme vám napríklad posielat našich konzultantov. Vrelé vám odporúčam, aby ste túto pomoc využili, aby ste sa obracali s iniciatívou na Okresný kultúrny dom v Novom Targu alebo priamo na nás Vojvodský kultúrny dom v Krakove, ktorý sa ostatne nachádza v nevelkej vzdialenosťi od sídla vášho ÚV KSCaS. Mohli by sme vám pomôcť v načiňovaní istých programov ako aj v programovaní činnosti súborov. Uvedomujem si tak isto, ako aj vy, že máme obrovské kádrové fažnosti, že je nedostatok odborníkov, ale napriek tomu chcem zdôrazniť, že v našom vojvodstve máme preverených viac ako 200 inštruktorov choreografie. Celkom iste mnohí z nich mohli by pomôcť vašim súborom piesni a tancom.“

Ked'že medzi Krakovom a Bratislavou boli nadviazané bratské, priateľské styky, uvažujeme dokonca o tom, že v lete pozveme k nám odborníka pre slovenské tance, aby pomohol nielen vašim súborom, ale

1.

2.

ZAPRÁŠENÉ POVESTI

AKO SME PÍSALI V MINULOM ČÍSLE UVEREJNUJEME ZAPRÁŠENÉ POVESTI O BANSKEJ ŠTIAVNICI.

Sídlo baníctva, ale i feudálnej moci, sláva a vojny, bohatstvo a bieda, a zasa vojny — boli údelom štiavnických storočí krajiny. Hrady, mestské stavby, umelecké diela, pozoruhodné muzeálne exponáty, sú učebnicou tých čias. Čias, keď

„každé ráno sa začína v Štiavniči klepotom banských klopačiek. Zneli pri každom závode, na každej šachte. V hrubých halenách, banských čižmách, fárali prúdy havarov za zlatom, za striebrom, pod zem, nie pre seba. Ulice boli plné vyparívaných tovaríšov a majstrov, uznojených a zrobencov handzov, vyšnúrovaných banských mládencov, hutmanov a hajdúchov a komorských pandúrov, bergšulistov a akademikov v ich prepođivných krojoch a strojoch“, o ktorých sa nevedelo, či je to uniforma, spoločenské alebo fašiangové šaty.

Vzácnymi zrnkami uplynulých časov sú aj povesti, ktoré sa zachovali medzi ľuďom. Jednoduchým a pútavým spôsobom podávajú údaje, deje i osudy. Možno povedať, že nie sú iba výsledkom ľudovej fantázie a obrazotvornosti, ale sú súčasťou veľkého množstva udalostí, ako ich videl jednoduchý človek. Aj štiavnické hrady majú svoje svojzáyne povesti. Podľa knihy L. Janotu: Slovenské hrady si vypočujme:

CERVENÍ RYTIERI

Údajným zakladateľom prvých stavieb dnešného Starého hradu v Štiavniči, bol podľa povesti bojový rôd templárov, ktorý mal tunu svoj kláštor. Nazývali ich červenými rytiermi podľa farby rúcha, do ktorého sa odievali. Prísne reguly prikazovali červeným rytierom chrániť

pocestných, ktorí boli vystavení nebezpečenstvám zo strany zbojníkov a dobrodruchov. Žili striednym a zdržanlivým životom, z ktorého boli úplne vypúdené ženy. Boli však medzi nimi aj zlí ľudia, ktorí žili nemravným životom, zbijali a podnikali lúpežné výpravy. Povest hovorí, že v tom čase ked' v Štiavnickom kláštore žili červení ryteri, ich predstavený bol vraj široko-daleko známy svoim asketickým spôsobom života a konal svoje povinnosti k všeobecnej spokojnosti ľudí. Taktôľ vraj bolodovtedy, kym pod strechu kláštora nezavítalo na noc

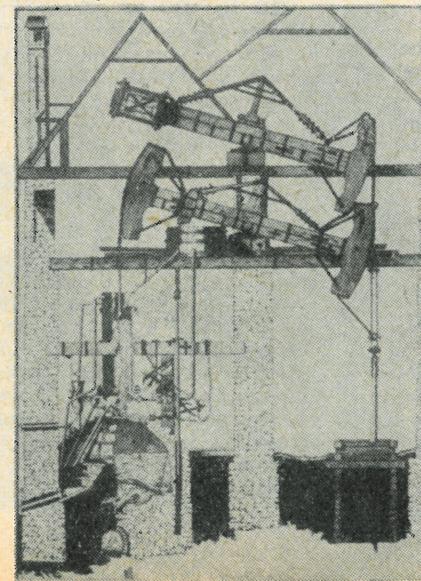
veľmi pekné dievča zo susedného okolia, ktoré od prvej chvíle očarilo predstaveného.

Zastihla ho noc na ceste domov a v kláštore hľadal nocľah. Predstavený ho pekne prijal, pohostil a zaželal dobrú noc. No, jemu samému spánok však neprichádzal na oči. Myšlienky mu neustále krúžili okolo dievča a cím d'alej tým viac sa ho zmocňovala túžba po ňom. Nakoniec si vymyslel plán, ako svoje túžby ukojiť.

Vstal prudko z posteľ a potichu zamieril k devinej izbe. Pristúpil k dverám, ale boli zamknuté. Oprel sa do nich celou silou a panty povolili.

— Pomoc, pomoc! — zakričala deva a keď zbadala rytierovú červenú tvár všetko pochopila. Volanie nikto nepočul. Rytier sa na ňu vrhol. Deva začala zápasit a s výpätím všetkých sil sa mu predsa vymnila. Utekala na chodbu. Na chvíľu zastala, ale keď počula za sebou kroky, bežala ďalej. Zrazu zbadala pred sebou akúsi ženu vy modelovanú zo železa. Bola to tzv. železná panna — stredoveký mučiarsky nástroj. No skôr, než si to dievča stačilo uvedomiť, železná panna roztrvila svoju smrtiacu náruč a objala ho svojimi ramenami.

Rytier sa pozeral ako skamenely. O chvíľu sa spamäta a chcel ujsť,

ale v tom kuo zvuk krokov. Ide však sa jej vynapadlo.

Jeho prvý podporový tvár a nenechaj pochopil, čo sprímeč a skôr myslieť na občan, od Potom bežal k jej však neskorotré panny vyhasli a otecovi neostalo ďialky zaplakať milovaného.

KRÁSNA BAR

Na protiľahlom kopci hradu sa rozľalo rekonštrukcie adaptácie, zadala s miery svoju idajšiu jedinečnému zhromaždeniu miatku tureckých vojsk a vojnových zbrane, iný opevnení, obrancajúcich vojsk, my zariadenia výrobcov, a medaily, my nepevnosti na kopci medzí a cenné asticen, postupujúce bitiek. Sú to osohotnaté múzea, ktoré hodriatka a učebnice Slovenska.

TÍVNE NÁVRHY

VODSKÉHO KULTÚRNEHO DOMU V KRAKOVE ADAMA DOBROWOLSKÉHO NA PORADE V RABKE

aj iným súborom nášho vojvodstva, ktoré vo svojom programe majú slovenské tance... Takýto odborník by celkom iste mohol veľa poradiť vašim kultúrnym inštruktorom. Vidím tu možnosť dohovoriť sa s vašim UV, aby naplánoval taký trebars dvojtýždený pobyt odborníka zo Slovenska a bude to užitočné tak pre vás, ako aj pre nás."

V ďalšej časti svojho prejavu sa súdr. A. Dobrowolski zaoberal činnosťou našich ochotníckych umeleckých súborov a uviedol rad konkrétnych príkladov ako týmto súborom možno pomôcť.

..... Ministerstvo kultúry a umenia priamo prostredníctvom Ústredného metodického strediska pre šírenie kultúry v Krakove bude vo februári alebo marci organizovať seminár — dalo by sa povedať — že choreografický kurz, na ktorý vrele pozývam aktivistov a vedúcich súborov, ktorí by chceli zlepšiť svoje kvalifikácie a priamo u nás sa školiť. Samozrejme na tomto mieste chcel by som podotknúť, že seminár sa bude konáť v Krakove, ako aj na území Krakovského vojvodstva, ba zdá sa mi, že je možnosť, aby sa niektoré praktické cvičenia konali priamo vo vašich súboroch.

Môžem dokonca povedať, že tak VNV, ako aj Vojvodský kultúrny dom môžu finančne pomôcť vašim súborom. Túto iniciatívnu, ktorá si zaslúží podporu, dokonca ako som už povedal, aj finančnú, váš UV KSCaS iste s radosťou využije.

Môžeme vám poskytnúť — a v tomto smere máme veľké možnosti — inštruktážno-metodickú pomoc vašim klubovňam, ktoré predsa svoju činnosť opierajú o spoločenský aktív, čo je veľmi správne, lebo spoločenská aktivita môže urobiť zázraky. Aktivisti celý svoj voľný čas venujú totiž spoločenskej práci a je pre nich najväčším zadostučinením, keď táto práca napreduje. Teda pomoc z našej strany súbujem, ale zároveň prosím, aby ste o túto pomoc sami žiadali a celkom iste sa nikdy nestretnete s odmietnutím.

Ako som už povedal, okres Nowy Targ chce organizovať festival národnostných súborov. Zase od novembra Krakovský kultúrny dom chce organizovať stálu ochotnícku scénu v Krakove, na ktorej by každú nedelu vystupovali ochotnícke súbory z Krakova a Krakovského vojvodstva. Srdečne pozývame vaše súbory na túto scénu. Samozrejme obrátime sa prieamo na UV KSCaS, aby určil súbory, ktoré budú eventuálne vystupovať v Krakove... Touto scénou máte možnosť predstaviť širšej verejnosti výsledky, ktoré ste dosiahli. Keď už UV určí súbory, poskytne im inštruktážno-metodickú pomoc našich konzultantov pri vypracovaní programu, ktorý by zodpovedal všeobecnému rámcu ochotnickej scény, ktorú otváram.

Chcel by som na tomto mieste upozorniť, že to bude nielen prezentácia súborov. Chceme, aby každý súbor, ktorý bude na tejto krakovskej scéne vystupovať

mal svoj katalóg, vypracovaný samozrejme vami, ktorý by bol v istom zmysle jednou z form propagácie vašej činnosti v Krakove a na území Krakovského vojvodstva. Som absolútne presvedčený, že týmto spôsobom môžeme spoločne veľa urobiť.

Chcel by som sa ešte pozastaviť nad problémom výmeny skúseností. Sú totiž súbory, ktoré by chceli predvádzať slovenské tance, ale majú s tým veľa fažkostí ako napr. súbor, ktorý pôsobí pri dusikári v Tarnowe. Všetci, aj oni, aj my sme zabudli, že by tu mohla pomôcť vaša Spoločnosť. Ako vidíme zataľ spolupráca medzi súbormi, ktoré sa zaujímajú o tie isté tance nebola najlepšia. A predsa výmena skúseností je prospešná pre každý súbor.

Veľa by sa dalo urobiť aj v oblasti doškoľovania spoločenského aktív. Preto sa aj obraciame na Ústredný výbor s ponukou. My, ako Krakovský kultúrny dom radi pomôžeme, môžeme dať prednášateľov, môžeme isté veci finančovať, aby sme týchto aktivistov preškolili. Veď sú to ľudia veľmi obetaví a odúševnení, ktorí však často tápu potme. Vojvodský kultúrny dom tu môže veľa urobiť, tak isto, ako aj UV KSCaS.

VŠETKY TIETO NÁVRHY SÚ SKUTOČNE KONSTRUKTÍVNE A KONKRÉTNE, PRETO DÚFAME, ŽE ÚSTREDNÝ VÝBOR KSCaS VYUŽIJE PRÍLEŽITOSŤ.

1. SÚBOR Z ORAVY
2. SÚBOR Z KACVÍNA
3. SÚBOR Z NOVEJ BELEJ, KREMPACH A JURGOVA

3.

je ušiam dočahol
o bieč nešťastnej de-
al naproti.
ohl padol na rytie-
ze enú pannu. Hned
a prihodilo. Vytašil
ež tytier mohol po-
an odfal mu hlavu.
svoj dcére. Bolo už
Otie nože železnej
je mladý život a
ni iné, len horko
trágickým osudem
ej dôvery.

A BARBORA

m kopci od starého
lada nový hrad. Po
rukcie a interiérovej
čoval si do značnej
eklásii podobu. Je
územiu v ktorom sú
paniatky z obdobia
a protitureckých
rytiny miest a ich
zvykov, mince
neobvyklé krásna, ale i namyslená
a spupná, ba mala sklon k neres-
tam každého druhu. Teraz, keď ma-
la samostatnosť a zlato, tieto sklony
a náruživosti sa začali predierať na
povrch. Chýr o jej bohatstve a krá-
se sa rýchlo rozniesol a do Štiavni-
ce sa zo široka-daleka začali schá-
zať pytači. Lenže ona si zaumienila,
že sa vydá len za princa.

Povesť o Barbore hovorí, že bola
neobvyklé krásna, ale i namyslená
a spupná, ba mala sklon k neres-
tam každého druhu. Teraz, keď ma-
la samostatnosť a zlato, tieto sklony
a náruživosti sa začali predierať na
povrch. Chýr o jej bohatstve a krá-
se sa rýchlo rozniesol a do Štiavni-
ce sa zo široka-daleka začali schá-
zať pytači. Lenže ona si zaumienila,
že sa vydá len za princa.

Avšak keď nijaký princ o jej ru-
ku sa neuchádzal, obklopila sa
dvoriacimi a kľačajúcimi sa mlá-
davých storočí

dencami. Jej dom sa stal strediskom najhnujsnejších orgií a ľud ju začal nenávidieť. Zakrátko sa už ani na ulici nemohla ukázať. No nedbala na kliatby a nadávky svojich spoluobčanov a čím ďalej tým viac hýrila.

Raz ráno, keď vstala s milencom z posteľ, otvorila oblok odrazu zbledla od laku a div nespadla z nôh. Pod oblokom stala šibenica na ktorej sa hompáhalo telo obeseneho zločinca. Štiavničania ju pod oknom postavili ako výstrahu za jej nemravný život. Ona celá naťakaná vyhnala svojho milenca.

Prečítanie však netrvalo dlho a v Barborinom dome sa opäť začal starý život, akoby navzdory všetkým Štiavničanom. Pritom však rozmyšľala, ako onu hroznú výstrahu odstrániť spod svojich oblokov.

Sadla si teda a napísala na mestskú radu dlhý list v ktorom žiadala, aby šibenicu premiestnili na iné miesto. Mesto jej žiadost písomne odmietlo: „Nech nám láskavo odpustia, ale meno vešia zločincov tam, kde ono chce, a vyprosí si, aby sa niekto, čo nemá na to právo, miešal do jeho vecí...“

Keď si Barbora list prečítala od hnevu očervenela. — A predsa nebudete vešať pod mojimi oknami! — povedala si.

Vymyslela si plán, ale predbežne o ňom čušala. Prestala hýriť a začala viesť poriadny život. Ba i do kostola šla, aby si získala sympátiu občanov. Ti začali veriť, že sa pollepšila, ale šibenica jednako ostala pod jej oknami.

Uplynulo asi pol roka a rada mesta Štiavnice dostala od Barbory ďalší list, v ktorom oznamovala, že sa rozhodla postaviť pre mesto na vlastné trovy hrad proti tureckým nájazdom. Mala iba jednu podmienku, aby hrad mohla postaviť na ľubovoľnom mieste.

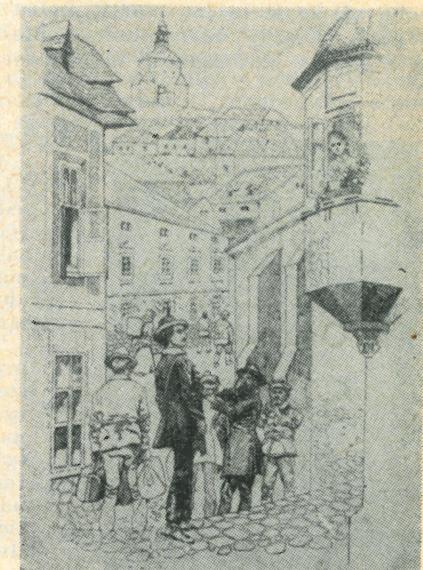
Ked' radní prečítali list, uvážili, že návrh bol pre mesto výhodný. A tak mestská rada sa rozhodla, že dá Barbare povolenie. Ani len netušili, čo sa za tým skrýva. — Predsa som s vami vybabrala, — zasmiala sa Barbara pomstivo, keď prečítala odpoveď.

Ešte tej noci opäť zaznela hudba v jej dome a ešte viac tieklo víno... Na druhý deň, hned ráno, vydala rozkaz, aby sa začalo s budovaním hradu. Ked'že jej išlo iba o to, aby sa zbavila šibenice, dala hrad postaviť tesne pri svojom dome. Občania a mestská rada až teraz odhalili jej úskok, ale už sa nedalo nič zmeniť, lebo Barbara konala presne podľa rozhodnutia mestskej rady.

Netrvalo dlho a k výšinám sa vypínali hradné múry, akoby chceli svedčiť o tom, že v Štiavniči žilo raz dievča, na ktorého prefíkanosť nastačil rozum celej mestskej rady. A vraj preto sa tento hrad volá „dievčenský“.

Spracoval: A. A.

OBRÁZOK ZO STAREJ BANSKEJ ŠTIAVNICE

Počas porady v Rabke sa konala aj Občianská tribúna Života. Učastníci porady položili 95 otázok týkajúcich sa rôznych zaujímavých problémov. Na všetky tieto otázky odpovedali predstavitelia ústredných, vojvodských i okresných stranických a štátnych orgánov. Otázky položené v Občianskej tribúne Života sú dôkazom všeobecných záujmov našich menších a nezávisle od odpovedí, ktoré pri tomto krajania dostali v Rabke, budú predmetom našej redakčnej publicistiky v ďalších čísloch Života.

Snímky: M. Kaškiewicz

Z ROKOVANÍ PLÉNA ÚV KSČaS

Dňa 25. októbra tr. sa konalo ďalšie v poradí zasadnutie pléna ÚV KSČaS. Tentokrát plenum sa konalo v Rabke pri príležitosti porady aktivistov KSČaS i dopisovateľov a spolu-pracovníkov Života, usporiadanej v súvislosti so 6. zjazdom PZRS. Členovia pléna a aktivisti pozvaní na zasadnutie diskutovali o našej organizačno-kultúrnej situácii, o jej stave v predvečer 25. výročia existencie Spoločnosti. Správa tajomníka ÚV a diskusné príspevky sú materiálom pre uvažovanie. Celkové výsledky zasadnutia by mali byť základom našej činnosti a rozhodnutí vo všetkých zložkách našej organizácie.

Správa, ktorú pripravil tajomník ÚV KSČaS kr. Augustin Andrašák posudzuje situáciu Spoločnosti v súčasnosti a poukazuje o. i. na to, že naša Spoločnosť má k dispozícii obetavých aktivistov, ktorí na území obývanom českou a slovenskou národnostou mňašinou dosahujú dobré výsledky zároveň v poľnohospodárskej výrobe ako aj v spoločenskej práci, teda práci v prospech rozvoja KSČaS. Tento aktív sa borí s mnohými ťažkostami lebo pomoc odborných kultúrnych pracovníkov je príliš slabá a vybavenie našich kultúrnych základne minimálne. Práve to je príčinou, podľa správy tajomníka ÚV, že aktivisti, psychicky menej odolní, v dôsledku rôznych ťažkostí pracujú slabšie lebo sú presvedčení, že v tejto situácii ich práca vychádza nazmar.

V správe sa však nezdôraznilo, že je to jav existujúci, práve naopak, hovorilo sa, že je to jav marginálny a že takéto prípady sú výnimkou. Možno ho chápať ako rodiacu sa tendenciu,

ako signál, ktorý vyzýva k hľadanju prostriedkov, ktoré by to zamedzili. Dokázala to aj celá diskusia. Diskutovali mnohí obetaví aktivisti, ktorí hovorili o všeobecných otázkach, ale predovšetkým o záležitostach týkajúcich sa našej organizácie. Pre túto diskusiu bola charakteristická veľká politická a krajská angažovanosť. A hoci pre nedostatok času nemohli hovoriti všetci, plenum sa totiž konalo na druhý deň porady, diskusia predsa dala dobrý obraz našej situácie na prahu jubilejnej sezóny štvrtstoročia KSČaS v Poľsku.

Tak správa, ako aj členovia pléna upozorňovali v diskusii na veľké zmeny, k akým došlo vo vedomí ľudu na Spiši, Orave a v českých strediskách. Sú to zmeny socialistického charakteru. Tak myšlenie, ako aj práca príslušníkov rôznych národností obývajúcich jednu oblasť smerujú v súčasnosti k upevňovaniu vydobytkov socializmu, čo sa prejavuje v konkrétnych činoch týchto občanov, v ich podporovaní politiky strany, ktorá riadi socialistický rozvoj našej krajiny. Socializmus je žirnovou pôdou, na ktorej vyrásťa faktická integrácia, súčinnosť v riešení spoločenských a hospodárskych problemov dnešných dní.

Pozorujeme stále silnejšie pôsobenie tohto integrujúceho činiteľa. Poľskí občania českej a slovenskej národnosti presvedčili sa o tom, že socializmus je taktiež žirnovou pôdou pre rozvoj ich národných kultúr. Integrácia je pritom činiteľom prospievajúcim tomuto rozvoju.

Naše potreby v oblasti rozvíjania národných kultúr majú svoje korene v

celkom nedostatočnom investovaní Podhradja na úseku kultúry. Tento jav zo-silujú ešte široké možnosti našej organizačno-kultúrnej pôsobnosti v radoch našich menších. Na tomto pozadí sú pochopiteľné požiadavky členov týkajúcich sa vybavenia klubovní, súborov atď. Pomerne vysoké fondy, ktoré sme minulého roku dodatočne dostali od štátu na tieto účely iba prehľbili disproporcie medzi kolektívmi, ktoré ich dostali a tými, ktoré iba čakajú v rade. Naš aktív, ako vyjadrovateľ mienky členských mas Spoločnosti, úprimne a verejne predkladá tieto požiadavky nadriadeným orgánom a dožaduje sa konstruktívnych rozhodnutí v tejto oblasti pre dnešok i pre zaj-

trajšok. Každoročné dotácie môžu zabezpečiť bežnú činnosť, ale nestacia kryť všetky potreby v oblasti kultúrnych investícií.

Clenovia KSČaS nie sú dotieraví. Chápu aj to, že okrem týchto požiadaviek existujú v ich oblasti aj iné potreby. Ale logicky uvažujú keď tvrdia, že nevybavené klubovne ostanú prázdne a súbory bez krojov a hudobných nástrojov budú existovať iba na papieri. Predovšetkým si ale uvedomujú, že prostriedky určené na tieto ciele prinášajú bohaté výsledky. Totiž zvyšujú spoločenskú aktivitu, sú podstatným činiteľom stvárajúcim správny postoj najmä mládeži. Toto presvedčenie ich splnomocňuje k tomu, aby predkladať návrhy týkajúce sa aj týchto otázok. Práve preto sa na pléne toľko diskutovalo o týchto problémoch.

Diskusné príspevky, ktoré odzneli na pléne neboli prejavom nejakej väsne. Diskusia bola vecná a poukazovala na naše potreby v oblasti kultúrnej činnosti. Ostatne prebiehala už od 4. zjazdu KSČaS na schôdzach našich miestnych skupín a obvodných výborov, na zasadnutiach pléna a presedníctva ÚV. Písali sme o tom na stránkach Života. Avšak teraz novým momentom bolo to, že na porade sa aktivisti zoznámili so smernicami na 6. zjazd PZRS, ktoré dôrazne podciarkujú nevyhnutnosť rozvoja hmotnej základnej kultúry v celej krajine. Aktivisti počítili, že smernice strany obsahujú ich vlastnú argumentáciu, ktorá smeruje k kvalitatívnym zmenám činnosti našej Spoločnosti v oblasti rozvoja českej a slovenskej národnej kultúry.

Nebude od veci spomenúť, že už dlhšiu dobu sme hľadali možnosti, aby prehľbiť obsah našej činnosti kritickou analýzou vlastnej pôsobnosti. Touto činnosťou sme veľa zlepšili v našej organizácii. Predovšetkým však sme si uvedomili, že miestna skupina KSČaS je tým objektom, ktorému treba venovať všetky sily a prostriedky. Výsledky spoločenskej práce v týchto miestnych skupinách rozhodujú o činnosti celej organizácie. Vyššie instance našej Spoločnosti plnia voči miestnym skupinám nejako služobnú úlohu, zvýseobecňujú skúsenosti a bilancujú potreby — ako tomu bolo na poslednom pléne. V tomto rámci by mal aj plne uspokojovať požiadavky členských mäs. Bude toto plénum, ktoré sa konalo v Rabke pošírené o účasť aktivistov prelomom v tomto zmysle? Túto otázkou si asi ešte stále kladú účastníci zasadnutia. Ak by sa na túto otázkou mohlo kladne odpovedať, bol by to asi najlepší úvod k oslavám 25. výročia založenia KSČaS v Poľsku. Lebo náša aktívna účasť v rozvoji celopoľskej kultúry je našou občianskou a krajskou povinnosťou.

Krajané z českých stredisk na porade v Rabce

**PRO
VŠECHNY
STEJNÁ
PRÁVA**

Ve směrnících ÚV PSDS na VI. sjezd strany čtěme: „Strana dbá a bude dbát, aby všichni občané si byli před zákonem rovní, aby zákony platily pro všechny stejně a aby všichni byli stejně trestáni za jejich překročení.“

Tato teze obsahuje dvě myšlenky: první se týká stejného přístupu práva ke všem obyvatelům bez ohledu na jejich národnost, rasu, světový názor, společenskou funkci nebo práci, již vykonávají. Druhá spočívá v identickém chápání práva jednotlivými soudy nebo jinými

vládními orgány, jež je používají.

První postulát nachází svůj praktický výraz v platných zákonech, tedy především v zákoniku trestního řízení a zákoniku občanského řízení. Ze zásad řízení, obsažených v těchto zákonících vyplývá, že nikdo nemůže být privilegován v důsledku pěstované hodnosti, zastávané funkce, původu, náboženství, národnosti nebo dalších podobných osobních vlastností; nikdo také nemůže být z těchž důvodů pozbaven ochrany ne-

bo výhod, jež zákon zaručuje všem obyvatelům.

Druhý postulát je adresován orgánům používajícím zákony a spočívá v tom, že v jedné územní jednotce, např. okrese, nelze používat zákonů tak a v druhé onak. Tento požadavek se vzťahuje také na zásady zodpovědnosti. Zákony musí být používány tak, aby za stejně přestupky spáchané za stejných okolností, předmětných i podmětných, byli pachatelé stejně trestáni, a již rozhodně bez nezdůvodněných výjimek.

Praktické uskutečňování požadavků obsažených ve směrnících není lehké, vyžaduje v každodenní praxi pozornost a citlivost vůči veškerým jevům protizákonitého postupu. To, že strana tyto požadavky vtělila do směrnic hovoří jednak o péči strany již venuje zaručení obyvatelům plných demokratických práv, jednak ukláda všem stranickým článkům, všem členům strany povinnost dodržovat tyto zásady a skutečně reagovat v případě jejich nedodržování v administrativní práci.

W. FERFET

LUBLIN

V minulých měsících jsme byli svědky mnoha zajímavých vnitropolitických událostí, které kladně ovlivnily nás život v lidovém Polsku. Děje se tak za vnitřní obnovy a široké aktivity Polské sjednocené dělnické strany, která analyzuje svou dosavadní činnost a diskutuje společně s jinými politickými stranami a s celým polským národem o politické a národochospodářské minulosti a nutných změnách, které zaručují další rozkvět socialistického hospodářství a blahobytnejší budoucnost. Vedoucí strana informuje široce a přesně o tom, jak řeší veškeré důležité otázky a problémy, které se během mnoha let intenzivního rozvoje státu navršily a nebyly správně řešeny. Aktivizuje celý národ k řešení nových úkolů a k podpoření snah vedoucí strany. Analyzuje všechny návrhy a v souladu s osvědčenými metodami socialistického řízení státu odstraňuje postupně všechny nedostatky a připravuje pevnou půdu pro dokonalejší řízení kormidlem státní moci.

V úzké spolupráci s celým národem očekává Polská sjednocená dělnická strana od všech občanů předeším dobrovůli a poutovou a svědomitou práci a plnění všech povinností. Týká se to dělníků, rolníků a pracující inteligence, která nesmí zklatnat na úseku pověřených jí úkolů v řízení výroby a vědeckého výzkumu.

Nové vedení strany při úspěšném řešení navrstvených problémů poměrně rychle zvládlo komplikovanou situaci, zasloužilo se o stabilizaci a zaručilo ekonomickou rovnováhu.

S každým dnem se množí zkušenosti jak lépe a efektivněji pracovat a jak svou práci lépe organizovat, kde lze ušetřit a kde vyhledat rezervy. Polský stát a jeho národní hospodářství posílí také splnění všech závazků deklarovaných vedoucím funkcionářům strany a to obětavou a vlastenecky chápoucí prací.

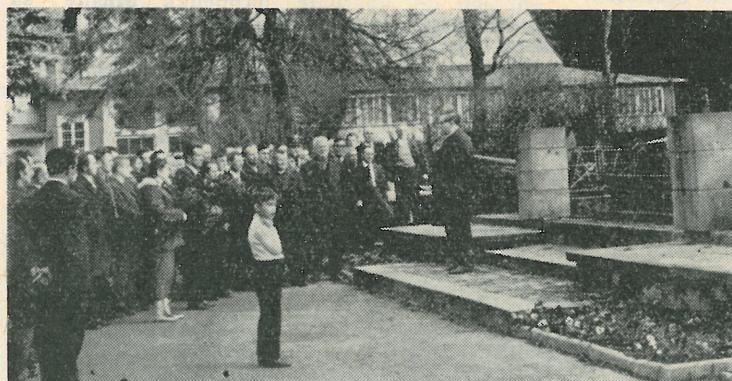
Reorganizace na všech úsech administrace a samosprávy přinesla nápravu, za niž vděčíme i bedlivému

zkoumání příčin nedostatků v souvislosti s narůstajícími potřebami společnosti.

Polská sjednocená dělnická strana prodiskutovala s celým národem další rozvoj a rozkvět polského lidové demokratického státu. Veliká výmožnost lidové demokracie, již je spojování slova s činem, slouží dobré práci, růstu státu a blahobytu celého národa.

Polská sjednocená dělnická strana se připravuje na svůj VI. sjezd, který dále rozhodne o otázkách důležitých pro národ a o jejich dalším řešení. Také my, Češi a Slováci žijící v lidově demokratickém Polsku, přejeme naši vedoucí PSDS, aby se jí dařilo dílo, jímž blahodárně ovlivňuje život celé země. Aby dálé vzkvétala a síila „Polska Rzeczpospolita Ludowa“, jejíž uvědomělými občany jsme také my, naše národnostní menšina.

VLADIMÍR HESS

Učastníci porady dopisovatelů Zivota v Rabke položili vence na hroby sovětských vojáků.

ZELOV

Dne 7. listopadu 1971 byla v klubovně KSČaS v Zelově uspořádána akademie při přiležitosti 54. výročí Velké říjnové socialistické revoluce. Akademie se zúčastnili: vedoucí oddělení pro vnitřní záležitosti presidia Okresního národního výboru v Lasku Jerzy Olżewski, tajemník ústředního výboru Kulturní společnosti Čechů a Slováků v Polsku Augustyn Andrasia a četní členi naší Společnosti. Akademii zahájil předseda OV Jan Novák, který uvítal pozvané hosty a všechny shromážděné a předal slovo tajemníkovi OV Václavu Luštinskému. Ve svém projevu kralan Luštinský hovořil o zásluhách Lenina jako vůdce revoluce a o výstavbě Sovětského svazu, Polska a dalších socialistických států, o zásluhách PSDS při budování socialismu a o VI. sjezdu strany. Zmínil se také o 28. výročí vzniku Polského vojska. Instruktorka Mirena Czyżkowá uvedla vystoupení souboru, jehož sólistkou byla An-

na Rogozińská a konferenciérka Věra Zaunarová. Po ukončení oficiální části byla zorganizována diskuse, již se zúčastnil také tajemník ÚV A. Andrasia.

Dne 8. listopadu 1971 se konala ve večerních hodinách v klubovně Kulturní společnosti Čechů a Slováků beseďa členů naší Společnosti s vedoucími činiteli města Zelova za účelem projednání předsjezdových směrnic naší strany. Besedy se zúčastnil první tajemník MV PSDS Stefan Sukiennik a předseda městského výboru FJN, poslanec Bronisław Cieniewski. Pozvané hosty uvítal předseda OV J. Novák. Slova se ujal s. Sukiennik, který hovořil o směrnicích na VI. sjezd strany, o jejich úsilí vynaloženém na výstavbu Polska a zlepšení životní úrovně obyvatel a vyzval shromážděné, aby se připojili svými závazky k společenským pracím ce-

Čechů a Slováků v Polsku nemůže stát stranou. Svou prací, svými činy, rozhodováním, rozvíjením kulturní a hospodářské činnosti se přičiníme o uskutečňování uložených úkolů a tím dokážeme svůj vztah k vnitřní i zahraniční politice strany. Všichni v době VI. sjezdu PSDS budeme myslí a sdílet s těmi, kteří budou jednat v našem prospěchu a podporíme všechny ty, kteří půjdou s prvním tajemníkem ÚV PSDS E. Gierkem, jenž směřuje k zlepšení životních podmínek dělnické třídy i rolníků a zvýšení významu PLR ve světě. I my se zasloužíme o výstavbu naší země a zapojíme se aktivně do veškerých celostátních akcí a budeme uskutečňovat své závazky stejně jako všichni obyvatelé Polské lidové republiky.

VÁCLAV LUŠTINSKÝ

NOVÁ BELA SPOMIENKA

Dne 12. septembra 1971 zomrel vo veku 80 rokov vo Veľkej Frankovej v ČSSR vynikajúci činiteľ na hospodárskom a kultúrnom poli, knaz František Moš, pôvodom z Tríša.

František Moš pôsobil v Novej Belej a Krempechach v rokoch 1926-1945 a významne prispel k pozdvihnutiu našej obce na vyššiu úroveň.

V období, keď sa pred druhou svetovou vojnou organizovali rolnícke krúžky, F. Moš, aby zvýšil počet členov rolníckeho krúžku, sám vplati štyri účastníky. Prispel týmto k utvoreniu krúžku a zároveň k obmedzeniu využívania rolníkov súkromnými obchodníkmi. Okrem toho pomáhal rolníkom, radil im, hovoril o výhodách umelých hnojiv, propagoval ovocinárstvo a štepil ovoce stromy.

Po veľkej povodni v lete roku 1934, keď rieka Bialka ohrozovala obec, vďaka iniciatíve F. Moša boli na nebezpečných miestach postave-

né hrádze, ktoré chránilu obec pred zaplavnením. Potom tieto hrádze prísne kontrolovali, aby ich nenicili pastieri alebo iní ľudia, aby netrhali mladé vrby a iný porast.

Ako prvý zavedol v našej obci elektrický prúd. Na potoku dal postaviť koleso, ktoré poháňalo elektromotor.

Sám skonštruoval aj premetací prístoj, na ktorom premietal také filmy ako Juraj Jánošík alebo Quo vadis podľa rovnomenného románu H. Sienkiewicza. Pravda nebol to moderný stroj, ako ho dnes poznáme, ale na tie časy bol veľkou novinkou. F. Moš bol aj vásnivým fotografiom. Sám si vyvolával snímky a zväčšoval ich. Pracoval, aby ľud pozdvihnuť na vyššiu úroveň.

FRANTIŠEK BEDNARČÍK

ODIŠLA OD NÁS

Dňa 14. októbra 1971 zomrela 22-ročná krajanka Helena Mošová, členka našej Spoločnosti a v rokoch 1965-1969 aj členka súboru piesní aancov pri MS KSČaS v Novej Belej. ČEST JEJ PAMIATKE!

OZNÁMENIE

UV KSČaS sa obracia na všetkých členov UV, predsedov obvodných výborov a miestnych skupín Spoločnosti s úprimnou prosbou, aby všetci čím skôr poslali na adresu UV KSČaS program svojich organizačných a kultúrnych podujati plánovaných na rok 1972, t.j. na rok nášho 25. výročia. Využite príležitosť a predstavte svoje pripomienky týkajúce sa tejto záležitosti.

Po porade za zvukov našej kapely tancovala krajanská mládež.

jakés svolení další a vykládají způsob, jakým rodiče přijímali mladíkovy výklady o budoucnosti. V tom zrychlují krok a zase zrychlují, snad že budoucnosti té spěšně chtějí v ústřety. Nespěchejte nebo spěchejte, však...

Vysoko se vypíná Petřín z mlhy vltavského údolí a jeho mlha splývá a sedým nebem. Na pokraji hřebtu stojí jeho strážník, popochází a zase stojí. Dívá se dolů do toho moře mlhy, z něhož vyčnívají jen některé obrovské obrysy. V hloubce tam umírá světlejší bod, za ním, v dálce snaží se utkvít zrak strážníkův. Zajisté, že tam sedí jeho draží ještě pohromadě! Vidí je v duchu, jak se veselí, jak i na něho vzpomínají. Vše by v tomto okamžiku obětoval, aby mohl kruhu jejich, vše — ale neuprostělná povinnost všeho nedbá. Mrzutě obrací zrak jinam. Mráz je, že až kosti láme, a zpytavému oku nenaskytuje se ani jediného pevného predmetu. Raděj zase zírt a snít k domovu. Zahali se pevněji ve svém pláště, spustí rуčnice k zemi a opře se o strážní budku. Skoro se mu zdá, že oko jeho slzou vlně, — zdá se mu již i ledacos jiného, — ještě zaslechl z řeky dole temný pozvuk mrazem prasklého ledu — již neslyší a nevidí nicého více. Mdloba položila se těžce na celé tělo. — Chvíle ubíhá, vzdálené stráže ohlašují čtvrt hodiny. Konečně se otvří dveře nedaleké strážnice. Oblak rudého světla a hustého dýmu vyhrnul se z nich ven, vojáci vycházejí, aby stráže střídali. Již se blíží. Snad že ho ještě probudí.

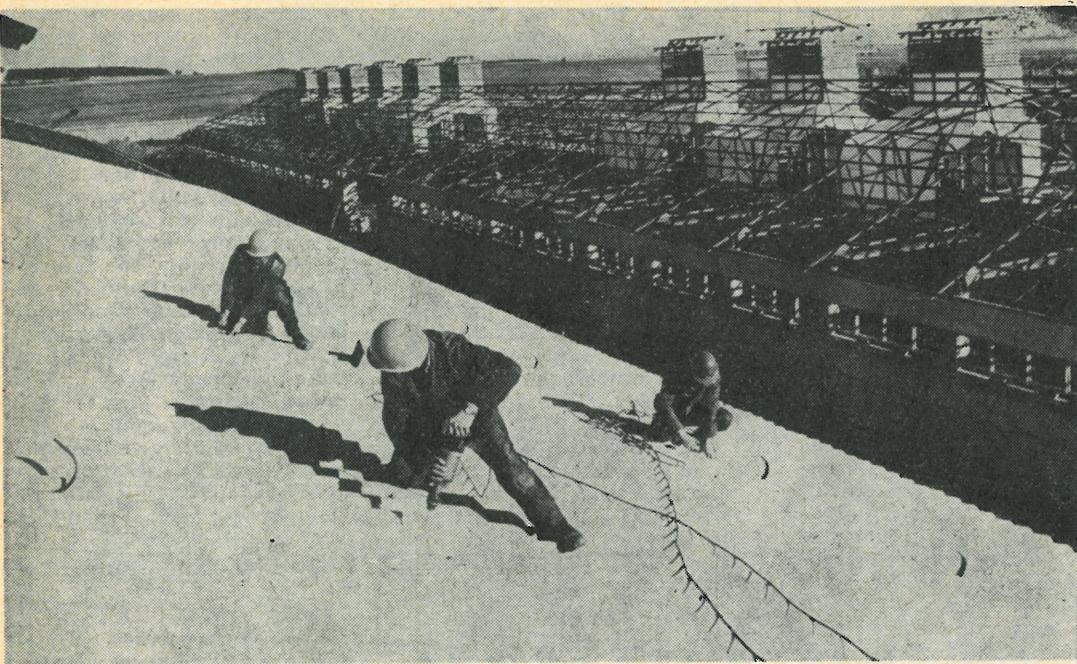
DOKONČENÍ ze str. 16

synovy rty. Vypravujícímu hrkly slzy do očí, poslouchající sahají po sklenici, jako by něco v hrdle spláchnouti museli. Chvilku je ticho. „Nebohý doktor, už ho nemáme! Napřesrok budou snad již dva hřebý prázdný!“ podotýká jeden třesoucím se hlasem a pohlíží při tom do výše na hřebík černou rouškou zahalený. Tam všešel doktor po třinácté let svůj svrchník, letos doprovodil doktora do Košir.

Podívejte se tamhle do té komůrky. Je v ní proto tak ticho, že malé okno vede do zcela osamělého dvorečka. A obyvatelka je samotna, nenadělá tedy také hluku. Je to jen „všední osoba“, ta obyvatelka; chudíčka — ohlídněte se po komůrce — opuštěná dívka, o kterou se nikdo nestará, prostá švadlena, již by snad nikdo neuvěřil, že je schopna pouzejší myšlenky. Právě se zabývá při svitu nevelké lampy se svým zimním pláštěm. Pláště je drahý, velmi drahý, výděl musila celé léta střádat, aby ho koupit mohla! Dnes byla k ustrnutí svému na něm zpozorovala propálenou dírku, bůhvíjak povstalou, snad že byl na ulici některý švihadlo kvapící děvčete své cigáro otřel. Pohroma není sice velká, pýcha a radost z těžce nabýtého nového pláště je ale přece zkalena. Zašívá s rozmrzelym obličejem, avšak opatrne. Škoda je vždy méně značná — již ji není skorem vidět. Děvče skladá pečlivě pláště a všeší jej pod prostěradlo na stěně. Nato se

chopí kávního mlýnku, aby sobě upravila svou věci, po celý rok stejnou. Když je po celý rok káva, proč ne dnes! Rybu ale dnes musila mít a nějaké nadělení také. Koupila sobě na trhu malou rybičku, na malík jen silnou a dlouhou as na dva, a k té rybičce nadělila sobě skleněnou nádoba. Děvče zarazilo se nyní v mletí a divá se na své nadělení. Rybka krouží ve vodě němě a klidně jen když se dostane do stínu, mrskne sebou čileji zas k světlu. Svalden se zdá, jako by němě zvýšitko tím jasným okem na ni se dívalo, svou paní prohlíželo. Rozdrobujete housku a nahází ji do vody. Obličejej ji září radostí, šťastné! — Za čtrnáct dní, snad dříve, vyplave rybička na povrch a zvrácený týl a bílé bříško oznamí, že je v komůrce po radosti.

Ulici se valí nepřetržený dav lidstva. Vše je veselo, vše mluví hlasitě, dnes se ani nesmí šeptat, neboť se slaví přemožená noc, narození jitra, dnes je jitřní! Jen zde ti dva mladí lidé, jinoch a děvče, šeptají přec, jako by sobě měli nesmírně mnoho co vyprávět, do čeho ostatnímu světu praní není. Jejich krok je elastický, volný. Noční tma jim nedaví, alespoň nikdo nevidí, jak se k sobě tisknou, jak ona klade hlavinku na jeho ramena; davy lidstva nevidí také, alespoň může průvodce své družce ukázat, jak šetrně se s ní proplítá. Byl dnes pozván k rodicům své družky, milenky, kteréž jméno ostatně ještě před rodiči si ani z úst netroufalo. A po hostině a po hře svěřili mu dceru svou, aby ji samotem na jitřní sprovidol. Milenci viděli v tom

Stavba gigantického chliev pre 1000 kŕmnikov mesačne vo Chwaliszewe v Bydgoszczskom vojvodstve.
Brigáda pokrývačov pri práci.

Foto: CAF

VYUŽIME ROZHOVORY S POL'NOHOSPODARSKÝMI ODBORNÍKMI

V októbri a novembri t.r. roľníkov navštívili nevšední hostia — pol'nohospodárski odborníci, aby si s roľníkmi pohovorili a poradili im v mnohých otázkach týkajúcich sa výroby na každom gázovstve.

Tieto rozhovory mali celkom iný charakter ako v minulých rokoch. Išlo totiž o to, aby miesto zberania štatistických údajov bola to hospodárska diskusia.

Najdôležejšou vecou, ktorou sa zaoberali pol'nohospodárski odborníci bola predovšetkým otázka krmivojnej bilancie, teda aby nedopustiť k zníženiu počtu dobytka, ktorý bol dochovaný tento rok. Šlo o to, aby zistíť, komu a ako pomôcť kŕmivami a čo robí, aby stav dobytka a ošípaných naďalej stúpal.

Okresné orgány zhrali výsledky všetkých týchto rozhovorov. Potom odporúčali svojim výkonným orgánom, aby odstraňovali všetky prekážky, ktoré brzdia intenzifikáciu pol'nohospodárskej produkcie. Z Novosadeckého okresu písali, že medzi odborníkmi, ktorí roz-

právali s roľníkmi v obci Ptaszko boli aj najlepší roľníci — susedia, ktorí často konkretizovali tieto rozhovory. Totiž stáva sa, že okresný odborník, ktorý je často oveľa viac „zahraný v papieroch“ ako vo výrobe, nevie si poradiť s otázkami roľníka, ktorý mu predkladá rôzne všedné problémy. Najlepší roľníci, ktorí spolu s pol'nohospodárskymi odborníkmi sa zúčastnili rozhovoru, výdatne prispeli ku konkretizácii potrieb danej obce a jednotlivých roľníkov.

„Rozhovory poukázali na jednu základnú otásku — píše tajomník roľníckeho krúžku z Bobovej — nové rozhodnutia strany a vlády najviac prekvapili tých, ktorí zanedbali výrobu na svojich gázovstvach. Nové ceny za dodávky jatočného dobytka, zrušenie povinných dodávok obilia a mäsa, možnosti aktivizácie stavebnictva ich priviedli do rozpakov. Teraz by sa dalo dobre zarobiť na výrobe, ale mnohí zanedbali tak veľa, že sa to nedá iba tak ľahko dobehnuť.“

Aký bol výsledok rozhovorov pol'nohospodárskych odborníkov s roľníkmi?

Predovšetkým pol'nohospodársky okresný a obecný aktív zistil aká je situácia v jeho vlastnej oblasti, v ktorej musí denne pracovať a poznávať nedostatky, s ktorými sa boria roľníci, aby im lepšie pomôcť v zdolávaní ťažkostí. Zase roľníci, ktorí si vždy radi vypočujú vecné rady, dostali hodne pokynov, čo majú robíť tento rok, ktorý neboli príliš priažnivý pre naše pol'nohospodárstvo.

Ako písu niektorí roľníci, bola to zriedkavá príležitosť obohatiť svoje vlastné vedomosti, dozvedieť sa ako využiť rezervy na svojom gázovstve, aby vyrobili viac mäsa, mlieka i obilia a tým istým dosiahnuť vyššie príjmy menšími pracovnými nákladmi.

Sme zavedaví, ako vy, mili čitatelia, posuzujete tieto rozhovory. Radi uverejnime vaše príspevky.

D. P.

O ZIMNOM KRMENÍ

V zimnom období pred roľníkom čaká dôležité rozhodnutie. Všetko, čo pôda v danom hospodárskom roku mála dať — už dala, a to všetko bolo pozvázané do pivnic a stodôl. Na nové krmoviny treba čakať do mája budúceho roku. Preto každý roľník sa musí zamyslieť, koľko si ponechať živého inventára, aby mu stačili krmoviny na 200 dní zimného kŕmenia a ako týmito krmovinami hospodáriť.

Ešte nikto nedokázal dojsť k správemu rozhodnutiu bez dobrej informácie. Preto si dobre vypočítajte svoje krmovinové zásoby a predovšetkým tie krmoviny, ktorých máte najmenej. Musíte sa dozvedieť, koľko máte objemových krmív ako napr. slama a seno (1 m^3 sena váži od 80 do 100 kg, 1 m^3 slamy väčšie — 120 kg, siláž — 800 kg). Takto informácia pomáha pri vypracovaní plánu kŕmenia na celú zimu. Nesmie dojsť k tomu, aby krmné dávky na jeseň boli veľké a bohaté na bielkoviny, zase na jar príliš skromné.

Tento rok úroda okopanín v niektorých oblastiach krajiny nebola príliš veľká. Naproti tomu obiliny boli všade pekné, dalo by sa dokonca povedať, že úroda obilia bola rekordná v celej krajine. Horsie je to so zemiakmi a senom. Preto štát dodá roľníkom viacej obilných zmesí čiže jaderných krmív, a to je predsa v obilnej bilancii najdôležitejšie. Sami vieme, že mnoho roľníkov bezstarostne zaobchádzajú s krmivami — nie všetci počítajú, koľko to alebo ono stojí, lebo je to predsa vlastné — a hospodária rozhadzovačne. Ako často počujeme vetu: „veľ ošípané dočista zožerú všetky zemiaky z kryta, a to je vari najlepší dôkaz, že ich nedostávajú príliš veľa“. To, že zožerú všetko, ešte nie je dôkaz.

Pozastavme sa pri tejto otázke: zvieratá, aby mohlo kŕfť svoje existenčné a výrobné potreby, musí dostať

určité množstvo bielkovín, uhlohydrátov, minerálnych solí a vitamínov. Zemiaky sú sice vysoko kalorickým produkтом, ale obsahujú málo bielkovín. Tak napr. v porovnaní s obilím — 3-4 kg zemiakov má tú istú kalorickú hodnotu ako 1 kg obilia, ale až 8 kg zemiakov obsahuje toľko bielkovín ako 1 kg obilia.

Ošípané vykrmované iba samými zemiakmi zožrali by ich oveľa viac, aby najst v nich ono minimálne množstvo bielkovín, ktoré potrebujete ich organizmus. A preto hoci kryto bolo vždy vyprázdnené, zemiaky skŕmované v takomto množstve sú vždy zmránené.

Zoberme ešte jeden príklad so senom. Seno obsahuje pomere veľa bielkovín (dôležité je kedy a ako bolo skosené a pozvázané z pola), ale má zato nižšiu kalorickú hodnotu. Krava kŕmená samou lucernou bude vyzerať dobre a dávať veľa mlieka — ale za akú cenu? Aby kŕfť svoje kalorické potreby zožerieť toľko sena, že bielkoviny, ktoré sa v ňom nachádzajú, by stačili pre dve kravy. Racionálna a lacná v našich podmienkach dávka pre kravy mala by byť zložená z jaderných zmesí a sena ako aj z vysoko kalorických krmív, teda siláže a slamy.

Neracionálne a nehospodárenie vykrmovanie vôbec nespočíva v tom, že kŕmna dávka je príliš veľká, ale v tom, že nie je vyvážená a nie sú v nej rovnomerne zastúpené jednotlivé kŕmne zložky. Jedných je príliš veľa, iných zase príliš málo. A to všetko nás hodne stoji.

Čiže aj na tomto úseku je ešte čo robí, aby racionálne krmif a dosahovať dobré výsledky v živočisnej výrobe a týmto aj vyššie zisky.

D. PERUN

Z KALENDÁRA NA – JANUÁR - LEDEN

Jednou z nemnohých prác, ktoré v zime robíme na poliach, je ničenie ľadovej škrupiny na oziminiach. Robíme to bránením, bud' na ne vypúšťame zvieratá. Dôležitou prácou je aj vyvážanie maštaľného hnoja na polia, kde ho ukladáme do kopčekov.

V tomto ročnom období roľníci hlavnú pozornosť sústredia na práciach spojených s chovom zvierat. Krmivá podávané zvieratám malí byť patrične pripravené (aby sme zlepšili ich hodnotu) a rôznorodé.

Mimoriadnu starostlivosť si vyžadujú kotné ovce. Nesmievame dopustiť, aby v ovčincoch bolo dusno, lebo to najviac škodí zvieratám.

V kŕmivách, ktoré dávame hydine nesmu chýbať vitamíny a minerálne sole.

V záhradách bielime stromy a zabezpečujeme ich pred zájavami.

V zime vo voľnom čase treba siahnuť aj po odbornú literatúru a doplniť si vedomosti, tak veľmi potrebné pre lepšie hospodárenie.

V súhlase s tým, čo sme už napísali, pohovoríme si dnes o ďalších spôsoboch — okrem zaparovania, parenia a fermentácie, o čom sme už pisali v minulom čísle — zlepšovania úžitkových a chutových hodnôt slamy a iných kŕmiv.

Jedným z týchto spôsobov, ostatne pomerne často používaným, je vápnenie slamy. Tento zákon uľahčuje zvieratam trávenie slamy a okrem toho obohacuje krmivo o veľmi potrebnú zložku, akou je vápnik. Straviteľnosť a kŕmná hodnota slamy po vápnení sa zvyšuje 1,5 až dvojnásobne.

Na vápnenie používame pálené vápno, ktoré rozpusťime vo vode a takto urobíme tzv. vápenné

mlieko. Na 100 kg sečky používame asi 30 vedier vody, v ktorej rozpustíme tri kg páleného vápna. Aby sme zlepšili chuť slamy, pridávame do vápenného lieka kuchynskú soľ (na 30 vedier vody asi jeden kg soli). Vápnenie je celkom jednoduchá vec. Slamu porezánú na sečku vhadzujeme do debných, polievame vápenným mliekom za stáleho miešania, a podržíme ju v tejto debne asi 10 minút. Potom sečku vyložíme na drevenú plošinu, (ktorú si vopred pripravíme) na ktorej by mala ležať tri až štyri hodiny. Potom sečku vhadzujeme do nádrže a dobre udupeme. Po 20 až 30 hodinách sečka je pripravená na kŕmenie. Upozorňujeme, že povápnena sečka nesmie byť skladovaná pred kŕmením dlhšie ako 30 hodín. Povápnénú sečku malí by sme podávali spolu so silážou. Toto krmivo sa hodí predovšetkým pre dobytok a pre ovce. Dospelemu dobytku dávame 15 až 18 kg denne, ovciam dva až tri kilogramy denne.

Dobre výsledky ziskávame aj drožďovaním slamenatých kŕmiv. Drožďovanie zvyšuje obsah bielkovín a vitamínov v kŕmivách.

Drožďovú zmes môžeme pripraviť z obilného šrotu alebo melasy. Do ok. 15 lit. vriacej vody pripravíme 5 kg obilného šrotu alebo melasy a po vychladení asi na +30°C pridávame 30 dkg droždia. Takéto množstvo drožďovej zmesi stačí na 100 kg sečky. Slamu porezánú na sečku vhodíme do nádrže, zalejeme vriacou vodou (150 lit. vody na 100 kg sečky) pridáme drožďovú zmes, zamiešame, potom prikryjeme rohožami i dobre zaťažíme. Po 12 hodinách krmivo je pripravené. Dospelemu dobytku dávame denne 12 až 16 kg a ovciam dva až tri kg.

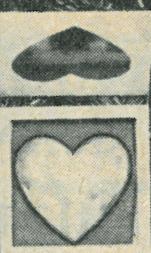
Zvieratá ráde žerú sečku, ak ju polejeme roztokom melasy (1 štvrtina vody + tri štvrtiny melasy). Odporučame používať melasu na parenie tvrdnej slamy a pliev z olejnatých rastlín.

Tento rok mnohé gázovstvá pocitia aj nedostatok sena. Preto sa musíme postarať o to, aby seno, ktoré máme, dobre využívať. Dobre je napr. rezať seno na sečku a miešať ho so sečkou zo slamy alebo so zemiakmi bud' s eukrovou repou. Roľníci, ktorí majú kladivkový šrotovník môžu robíť zo sena múčku, ktorá po zmicaní s inými kŕmivami je výborná pre ošípané. Kvalitne horšie seno musíme paríť. Pareným senom môžeme kŕmiť ovce a dobytok.

Nie všetci roľníci vedia, že ošípané možno kŕmiť senom. Čím je seno drobnejšie porezané, tým lepšie ošípané využívajú kŕmne zložky. Múčku zo sena nesmievame variť ani paríť, lebo toto ničí karoten. Najlepším spôsobom je pomiešať túto múčku s obilným šrotom alebo priemyselnými jadernými krmivami. Zmes vytvorenú zo sennej múčky a iných kŕmiv zalejeme teplou vodou, aby sme dosťali kašu hustú ako cesto. Sennú múčku môžeme tiež pridať k siláži, čo značne uľahčuje zvieratám trávenie. Ošípané musíme postupne zvykať na toto krmivo. Keď si už nač zvyknú denná dávka môže činiť pre kŕmne ošípané 0,3 kg a pre prasnice 0,5 kg. Aby sme zlepšili chuť krmiva so senou múčkou musíme pridať trochu kuchynskej soli.

Ak využijete rady obsiahnuté v tomto a minulom čísle nášho časopisu celkom iste budete môcť efektívnejšie hospodáriť krmivami, ktoré máte.

S.D.

**SPRIEVODNÝM JAVOM VIA
NOČNÝCH SVIATKOV SÚ SO
BĀŠE. PRETO NEBUDE OD
VECI, KEĎ SI BUDÚCI MAN
ŽELIA PRECÍTAJÚ TÝCHTO
NIEKOĽKO RÁD, SKÔR AKO
SI OBLEČU SVADOBNÉ SATY.**

„RECEPT na ŠŤASTIE“

Ked som sa vydávala, a je to už
veľmi dávno, otec mi povedal — spo
mína na stránkach Života PhDr. Lý
dia Šintajová: „Nezabudni, že v man
želstve nielen ty, ale aj ten druhý
chce byť šťastný.“ Počas dĺhych, štas
tých rokov manželstva táto veta viac
ako všetky moje znalosti z psycholó
gie mi pomáhala riešiť každú spornú
situáciu tak, že som pritom nezabúdala
na ideál, ktorý mal manžel o mne a
o našom spolunažívaní predtým, než
sa rozhodol oženiť sa so mnou.

ako dlho sa poznáte?

Snúbenci sa majú počas svojej zná
nosti dokonale vzájomne oboznámiť s
charakterovými vlastnosťami, telesným
a duševným zdravím, so spôsobom
života a s prostredím, z ktorého
pochádzajú. Je správne, ak každý zo
snúbencov zoznámi svojho partnera s
prislušníkmi svojej rodiny a s okruhom
najbližších priateľov. Vedľa mladí
manželia nebudú žiť odličením od spo
ločnosti. Majú sa do nej zaradiť ako
nová rodina, pre ktorú je len priažni
ve vytvárať si s najbližším okolím od
počiatku harmonické vzťahy.

manželstvo neznáša egoizmus

Snúbenci, aj keď vstupujú do man
želstva na základe lásky, po dôkladnom
citom a rozumovom ohodnotení
partnera, musia mať predpoklady pre
nesebecké konanie a vystupovanie v
manželstve. Sobášom sa podstatne mení
vzťah snúbencov a nastáva obdobie
vážneho prístupu k životnej ceste v
manželstve. Otázka vývoja správnych

manželských vzťahov je aj otázkou
spoločného bývania hneď po sobáši.
Veľmi dôležitým faktom ovplyvňujú
cim spokojnosť manželského spolužitia
je vytvorenie dobrého vzťahu k
rodičom a ostatným členom rodiny.
Závažným problémom v súčasnosti je
spoločné podieľanie sa na práciach spo
jených s udržovaním domácnosti, naj
mä v prípadoch, keď sú obaja manželia
zamestnaní. Prvé kroky spoločného
života prinášajú aj prvé konflikty,
ktoré pramenia z nových povinností
a podmienok. Manželský život neznáša
egoizmus, ale vyžaduje jednotu mysl
enia a konania.

rešpektovať osobnosť druhého

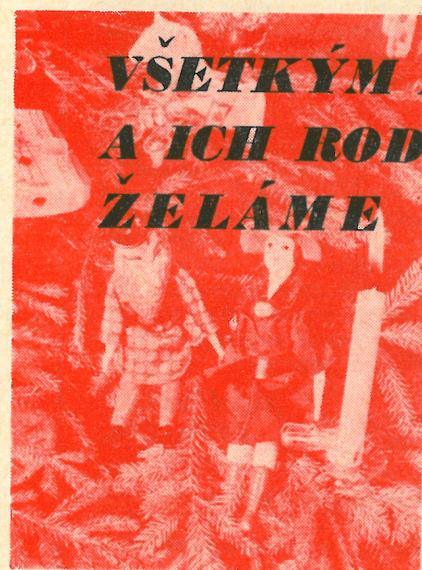
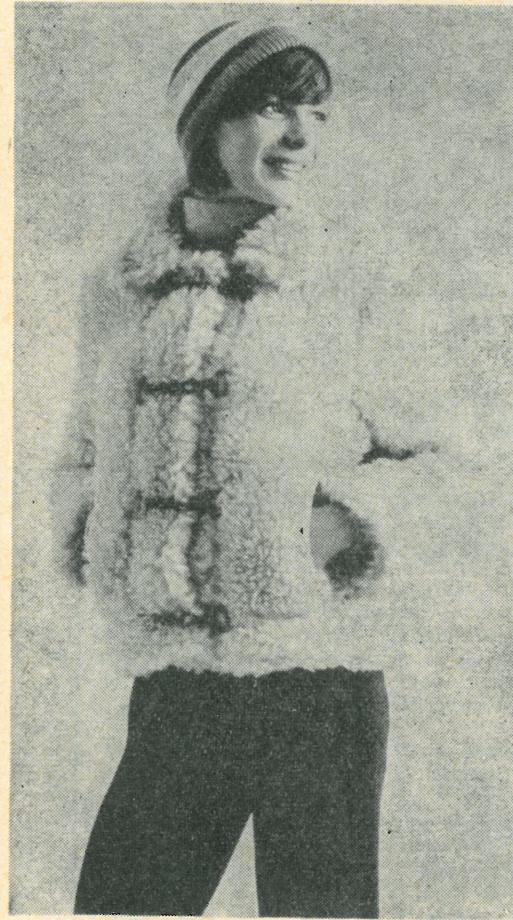
Sexuálny pud je vrodený, preto má
aj svoje vrodené potreby. Neuspokoje
nie týchto potrieb má za následok
frustráciu. Partner, ktorý je v man
želstve sexuálne frustrovaný, neod
púšťa nič tomu druhému a pomstí sa
za svoj „hlad“ agresívou. Prvá ostrá
výmena názorov je signálom, že treba
lepšie poznať a rešpektovať osobnosť
toho druhého, a to i v jeho dispo
ziciách pre sexuálny život. Týka sa
to najmä mužov, ktorí dostatočne ne
doceňujú citovú odozvu ženy v sexuál
nej sfére.

deti

Najvyššou metou lásky medzi mu
žom a ženou je obojstranná túžba po
dieťati. Aby sa vzťahy manželov upev
nili a nerozbíjali, k otehotneniu a
pôrodu má dôjsť vtedy, keď si to že
lajú obaja manželia. Preto je potrebné
rešpektovať zásady plánovaného rodi
čovstva a využívať súčasné možnosti
zábrany nežiaduceho počatia. Malo by
sa upustiť od výchovy jedináčikov,
najmä tam, kde sú uspokojujúce spo
ločenské a materiálne podmienky.

pravdu netreba vždy vykričať

V manželstve sa stretávame s nutnou
a zbytočnou úprimnosťou. Tá prvá
chráni piliere manželstva a zaručuje
vzájomnú dôveru. Tá druhá prináša
rozpor, hádky a bolest. Nikdy ne
klamme, ale netreba vždy pravdu vy
kričať! Vzťahy a city ľudí sú dyna
mické, najmä ich povrch sa mení, tak
prečo ohrozovať podstatu vykričaním,
alebo domáhaním sa pravdy, ktorá sa
stráca v toku okamihov?

**VŠETKÝM NAŠIM ČITATELKÁM
A ICH RODINÁM
ŽELÁME VESELÉ VIANOCE**

Nielen dospelí, ale aj naše
detičky majú v školách a
škôlkach svoje fašiangové zá
bavy. Podľa našich obrázkov
šikovná mamička celkom iste
vyčari kostýmy pre svojich
malých Indiánov. Alebo si
snaď pre dećeru zvolite chut
né dlhé šatôčky s klobúčikom?
Na našej snímke teplé šatôčky
pre našich najmenších, sú
pohodlné a výkonné. Dúfame,
že si z nich niečo vyberiate.

karneval detsky

mladym * mladším * najmladším

Meluzina hodie, vonku sa stmieva, mama robí posledne prípravy na štedrovečernom stole a po celom dome rozvoniacajú makovníky, orechovníky, zazvorníky a smažený kapor. O chvíli nás deti pošli za dvere a otec zapálil sviečky na vianočnom smrečku. Tá vyfúzená chvíľa je tu a kto by povedal, že sa na ňu nešteli po celý rok, iste by nevravel celkom pravdu. Lenže takéto krásne Vianoce máme iba u nás na Slovensku a v Čechách i v Poľsku. V iných krajinách, vzdialených od nás na tisice kilometrov, slávia deti celkom inak Vianoce. Tak napríklad v Anglicku nemajú deti vianočný stromček, ale namiesto neho si zavesia nad dvere pozlatenú vetvičku imela. A podľa starého anglického zvyku, ak stretol chlapca dievča pod imelom, mohol ho pobožkať. Na miesto štedrovečerného kapra večerajú pečeného moriaka a darčeky im nadieľuje St. Nicholas (niečo ako nás Mikuláš) do pančuchy. Zaujímavá je aj stará koleda, ktorú si malí Angličania spievajú na Štedrý deň. Hovorí sa v nej o dobrom králi Venceslavovi, ktorým neboli nikto iný, ako známy český kráľ Václav IV. Vo Francúzsku majú sice vianočný stromček, ale Vianoce začínajú oslavovať až 25. decembra, kedy francúzske mamky pripravia bohatý obed, vrátane ustrieč a slimákov. Na obed pozvú všetkých príbuzných a obeduje sa zvyčajne až do neskorých hodín. V niektorých severských štátoch, napríklad vo Švédsku si už úplne spojili Mikuláša s dedom Mrazom. Ten roznáša a rozdeľuje darčeky po školách, nemocničiach, ľadoch i domácnostach.

A viete vlastne deti, ako sa k nám dostal vianočný stromček? Je to zvyk pomerne „mladý“, iba storočný. Pravlastou vianočného stromčeka je stará Ázia. S vianočnými sviatkami na Slovensku

sa v minulosti spájalo veľa čarov a povier. Naši predkovia napríklad verili, že pri zimnom slnoverse sa uvoľňujú nadprirodzené sily a živly, ktoré si treba uctievať a podplácať darmi. Podnes nám o tom hovoria mnohé ľudové zvyky. Napríklad:

Na Štedrý večer treba dať statku koláč, cesnak a opekanec. Vydrži potom zdravý až do budúcich Vianoc. Gazda v ten deň schová vidly, aby sa mu statok neklal.

dro, údajne do roka mal vraj zomrieť. Alebo, ak bol rozbitý orech združív, znamenovalo to dlhy život. Plesnivý — chorobu a prázdný smrť. To sú všetko samozrejme povery, ktorým nene treba veriť; služili na pobavenie pri štedrovečernom stole.

Ale ešte sme nespomenuli typické vianočné slovenské jedlá našich predkov. Hovorili sme už o makových opekancoch, ktorým na západnom Slovensku hovoria aj „pupáky“. Chu-

jablčka, zvané „štipalky“. Ešte podnes sa v niektorých krajoch na Slovensku dochovával pekný vianočný zvyk, že pán domu, po večeri vezme pekné jablko, rozkraja ho na tolko kuskov, ktorí je pri stole hostí a dá každému jeho čiastku so želaním, aby si po celý ďalší rok vždy v nádzii spomenul, s kým jedol na Vianoce jablko...

Vari najobľubenejšie (najmä medzi dievčatami) boli povery o predpovedaní budúceho ženicha. A preto na Vianoce kládli dievčatá kostí od večere na metlu, vyniesli ich psovci a ktoré pes prvý kost zobrajal, tá sa prvá vydala. Tak isto sa na Vianoce zmetali všetky smeti zo všetkých štyroch kútov do prostriedku izby. Dievča ich vzalo, rozsyпалo na krížnych cestách a náčvalo, z ktorej strany pes zabrechal, v tú stranu sa malo vydávať. A ešte jeden zvyk súvisiaci so štedrovečernou večerou a vydajom. Po večeri odneslo dievča jednu buchtu na plot. Ak buchta do rána zmrzla, tak sa dievča skoro vydá. Po večeri chodievali tiež dievčence do záhrady, triasli bazu (bez) a hovorili pritom riekanku:

Trasiem, trasiem bez, ozvi sa mi pes, kde môj milý dnes.

A z ktorej strany sa pes ozval, stade mal prísť ženich.

Ako vidno, Vianoce mali vždy svoje kúzlo a pôvab. Bol to rodinný sviatok, kedy sa schádzali všetci členovia rodiny k jednému, najčastejšie rodičovskému stolu. Aj v časoch, kedy ešte nebolo kino, rozhlas a televízia, vedeli si ľudia spríjemniť dlhé zimné večery peknými rozprávkami, koledami, riekankami, ktoré sa tak dobre počúvali pri „čiernych hodinkách“ pri kozube. A pretože tie časy už davnö počinuli, čo je ozajstná škoda, cieľa sme vám aspoň trochu priblížiť staré slovenské Vianoce.

O. BEDNÁROVÁ

Kto je na Vianoce makové opekance, toho vraj nebudú blchy hrýzť.

Ked gázdina prinesie na Štedrý večer všetko na stôl, viac sa nemá pohnúť z miesta, aby jej sliepky dobre sedeli a znašali.

Na Nový rok závodili sluhovia na ceste z kostola domov. Kto prišiel skôr, tomu obilie skôr dozrel...

Na celom Slovensku boli rozšírené vianočné novery o predpovedaní života a smrti. Veštilo sa podľa rozkrojených jabĺčok a roztielených orechov. Ak nieko napríklad rozkrojil jablko a prekrojil pritom ja-

dobní ľudia si nemohli dovoliť kapra, alebo iné mäso, a tak na vianočnom stole kralovala misa s voňavou kapustnicou, do ktorej dala gázdiná sušené hríby a sušené slivky, dobré jabĺčka z kyslej kapusty, no a samozrejme aj kyslú kapustu. V zámožnejších domoch si dopriali kapustnicu aj s klobáskou a so smotanou. Na štedrovečernom stole nesmeli však chýbať ani oblátky, na ktoré gázda opäť podľa starého zvyku, urobil každému hostovi s medom monogram, alebo iba križik. Po oblátkach sa jedli jabĺčka, orechy, sušené slivky a sušené

Přihodilo se to jednomu havranovi. Tem havran je môj sosed. Nikdy jsem mu v nejmenším neubližil, ale on se pečlivě zdržuje na vrcholcích stôm, létá vysoko a vyhýbá se lidom. Jeho svet začína tam, kde se môj slabý zrak zastavuje. Jednou ráno byla celá naše krajina pohroužena do neobvykle husté mlhy a já kráčel poslupu k nádražiu. Náhle se ve výši mých očí objevily dvě mohutné černé perutě a pred nimi obrovský zobák. A všechno to proletlo ako blesk s výkrikem hrůzy, takovým, že si prieju, abych už nikdy nic podobného neslyšel. Ten výkrik mě pronasledoval celé odpoledne. A napadlo mě podívat se do zrcadla, protože jsem se ptal, co je na mně tak pobuřujícího...

Nakonec jsem pochopil. Hranice mezi našimi dvěma světy se posunula v důsledku mlhy. Havran, který se domníval, že letí ve své obvyklé výšce, spatřil náhle rozrušující podivánou, odporučující jeho zákonům přírody. Viděl člověka krájejícího ve vzduchu, v samém srdci havraního světa. Setkal se s něčím tak podivným, co si jen havran může představit: s lejtícím člověkem...

Ted, když mě spatří z výše, vyráží slabé krákání a já v jeho křiku poznávám nejistotu ducha, jehož vesmír byl otřesen. Není už a nikdy nebude jako jiní havrani...

Přeložil Jiří Konůpek

VŠELIČO

Mačka žije 10 až 20 rokov.

Jeden vrabec zje za rok dva a pol kilogramu obilia.

**LOREN EISELEY
HAVRAN**

Sova je veľmi užitočný vták lebo za leto vyhubí asi tisíc myší.

Najviac mlieka vypijú vo Fínsku. Jeden človek tam vypije za rok tristo litrov, čo je skoro liter mlieka denne.

**STAŇ SA
MLADÝM
dopisovateľom
ŽIVOTA**

Tento môj list do tretieho kola súťaže Staň sa mladým dopisovateľom Života píšem z Jablonky, lebo tu navštievujem prvú triedu lycea.

Všetci žiaci zo Spiša a iných obci, ktorí navštievujú lyceum prišli do Jablonky 31. augusta t.r. popoludní a prihlásili sa v internáte chlapcov čakalo veľké prekvapenie, lebo dostali všetko potrebné na posteľ aj s posteľným prádlom a dievčatá iba posteľné prádlo. Všetci boli zamestnaní rozbalovaním vecí, ktorí si priviezli z domu a večer sa pripravovali na prvý deň školského roku 1971/72.

Na druhý deň t.j. 1. septembra skupiny svätočne oblečenej mládeže išli do školy. Riaditeľ školy v krátkom prejave privítal žiakov a spomenul pri tejto príležitosti tragicú 1. september 1939, prvý deň druhej svetovej vojny. Neskor sa všetci odobrali do svojich tried, kde sa stretli so svojimi družkami mamičkami — profesorkami a družkami oteckami — profesormi. V každej triede profesorky a profesori sa rozprávali so svojimi budúcimi chovancami. Tieto stretnutia trvali do 10.00 hod., potom sa všetci rozložili. Nešli však domov alebo do internátu ale do kníhkupectva Dom Księžki, kde kupovali učebnice, zošity a iné pomôcky bez ktorých sa nemožno učiť. Večer si ešte všetko dali pekne do poriadku a pripravili sa na prvé hodiny. Ráno opäť do školy, ale tentokrát už s knihami. Vyučovanie trvá päť až šesť hodín. Po vyučovaní žiaci idú domov alebo do internátu. Ti, ktorí bývajú v internáte po návrate si odkládajú svoje veci a idú na obed. Poobede, do 16.30 majú voľný čas, vtedy chlapci hrajú futbal a dievčatá sa prechádzajú. Potom sa učia. Neskor všetci pozerajú televízne noviny a opäť sa učia. Keď sú už všetci pripravení na vyučovanie na budúci deň, pekne sa umývajú a ide sa spať. Takto vypadá nás deň v škole a internáte.

**JOZEF PETRÁSEK
JABLONKA**

Čo sa u nás zmenilo po druhej svetovej vojne? Už 26. rokov uplynulo od druhej svetovej vojny. Za tú dobu ľudia v našej dedine vybudovali: školu, hasičskú remízu, obchod, sklady, výkupné stredisko, mlyn, asfaltovú cestu, chodníky, zaviedli elektrický prúd, budujú nové domy. V dedine je už veľa televízorov, chladničiek, rádioprijímačov, máme novú autobusovú zástavku a klubovňu KSČaS, v ktorej je televízor a knižnica. Naposledy v Novej Belej zakladajú ústredné kúrenie, splachovacie záchody a kúpeľne.

**FERKO PACIGA
NOVÁ BELA**

Kniha — najlepší priateľ človeka. Koľkokrát sa už o tom človek presvedčil. A predsa nie každý si ju dostatočne váži. Vedť je priateľom, ktorý nikdy nezradí.

Kniha je mojim priateľom. Nie je však kniha ako kniha. Každému sa páči iná. Ja napríklad obľubujem historicko-dobrodružné knihy, detektívky. Ohňom a mečom i preslávený pán Wołodyjowski má v mojej knižnici vyhradené miesto. U Sienkiewicza sa mi páči jeho plastičnosť s akou vie opísať bitky.

Po Bátúchánovi od V. Jana vždy rád siahnem. Autor v nej živo zachytí dobyvačnosť Bátúchána i dušu prostého ruského človeka v 13. storočí. Je to kniha plná dynamičnosti. Postavy sú vykreslené plasticky takže každý, kto túto knihu číta má dojem, akoby sa celý dej odohrával priamo pred jeho očami.

A nemôžem nespomenúť Jazdca z neznáma. Jack Schaefer v nej porozprával príbeh chlapca, ktorý sa spriateli s kovbojom, ktorý sa vie dobre bit, ale i usilovne pracoval na kukuričnom poli.

**JOZEF HYZNÝ
KEŽMAROK**

RADA BY SI DOPISOVALA

Mám 17 rokov a učím sa na všeobecnovzdelávacom lyceu v Chrzanowě. Poznám trochu češtinu. Chcela by som si dopisovať z dievčatom alebo s chlapcom z Československa, najradšej s niekým, kto trošku rozumie poľštinu. Pisala som už mnohým redakciám, ale zatiaľ bez výsledku. Snáď vám pomôžete? Zaujima ma big-beatová hudba, zbieram zvukové pohľadnice a pohľadnice vôbec, ktoré by som rada vymieňala. Moja adresa:

Halina Lubasz
Chrzanów
ul. B. Głowackiego 20

rady · poradňa · rady · poradňa · rady

CHOROBY PRZEMIANY
MATERII U OWIEC

ZJADANIE WELNY — Schorzenie to występuje u owiec, jeżeli w okresie zimowym trzymane są w stajniach. Przyjął się pogląd, że jest ono wywołane złą przemianą materii w następstwie niedoboru witamin. Należy jednak

zauważyc, że takie zjadanie welny może być często nawykowe. Jagiąta w wieku 2-6 tygodni odgryzają welnę najpierw matek a następnie i innych owiec. Wkrótce natłog ten opanowuje całe stado. Apetyt przy tym jest normalny, niekiedy tylko obserwuje się zaparcia. Jagiąta chudną, a wiele z nich pada na skutek zaczepowania jelit welną. Zwierzęta zjadają welnę najczęściej w dzień i to nigdy własną. Trzeba tutaj naturalnie wykluczyć świerzb, który daje pewne zmiany na samej skórze. Zwierzęta ogolone z

welny i zjadające welnę należą usunąć ze stajni. Podawanie w pokarmie soli kuchennej, trunu, soli gorzkich, a przede wszystkim paszy zielonej wstrzymuje zjadanie welny.

WYPADANIE WELNY — Schorzenie to występuje u owiec maciorek w okresie porodu i wydzielaniu mleka. Jest ono spowodowane niedożywieniem skóry, przy czym welna wypada całymi pęczkami szczególnie przy ocieraniu się zwierząt. Przyczyną tej choroby bywa anemia na tle chorób robaczychowych i zaraźliwych, albo przy

zatruciach roślinami trującymi. Po zmianie karmy schorzenie zazwyczaj cofa się. Można zastosować wcieranie, które pobudzają do silniejszego wzrostu welny.

OGRYZANIE OGONÓW I RACIC U JAGNIĄT — Niekiedy owce maciorki ogryzają nowonarodzonym jagiątem w własnym i obcym ogony i racice, co jest następstwem zaburzeń w przemianie materii matek. Aby zapobiec temu, należy racice pędzlać dziegiciem oraz zmieniać im karmę.

HENRYK MACZKA

VIANOČNÝ BORŠC

Rozpočet pre viac osôb: 1,5 kg červenej repy, 30 dkg šampiňónov alebo 8 väčších sušených hríbikov,

RYBACIA POLIEVKA

Rozpočet pre 4 osoby: 400 g čerstvej ryby, hľava, vnútornosti, 1 stredne veľký petržlen, 1 väčšia mrkva, kúsok zeleru, 1 menšia cibuľa, 1/2 lyžica masla, 1 kopcovitá lyžica krupice, soľ, čierne korenie, petržlenová vŕňat, 3 lyžice kyslej smotaniny, 1 kopcovitá kávová lyžička hladkej múky.

Očistenú rybu, hlavu a vnútornosti (pečeň, ikry) dáme variť do 1 litra studenej vody, osolíme, okoreníme a pridáme cibuľu. Ked' je ryba mäkká, vyberieme ju a do ocedenej vody dáme variť očistenú, na rezance pokrájanú zeleninu. K mäkkej zelenine pridáme posekané rybacie mäso, na masle oprážnenú krupicu, posekanú petržlenovou vŕňat a kyslú smotanu rozmiestanú s hladkou múkou. Povaríme a podávame.

STUDENÁ RYBA S MAJONÉZOУ

Rozpočet pre 4 osoby: 4 malé ryby (môže byť aj jeden väčší kapor), soľ, citrón, zelenina, cibuľa, korenie, majonéza.

Do vody dáme zeleninu, korenie, cibuľu, citrón a varíme. Ked' je zelenina mäkká, pridáme očistené ryby, ktoré varíme len chvíľu (môžu byť napr. pstruh), aby sa neropadli. Potom ich pomocou si ta vyberieme a necháme vychladnúť. Vychladnuté poukladáme na misu, zaľeme majonézu a ozdobíme uvarenými vajíčkami, uhorkami, lístkami hlavkového šalátu, petržlenovou vŕňatou a šunkou.

MAJONÉZA

Do hladkej porceláновej misky dáme 2 žltky, 1 malú lyžičku horčice, trochu octu, mleté čierne korenie a za stáleho miešania prikvapkáme asi 2 dl stolového oleja. Ked' je majonéza veľmi hustá, počas miešania pridáme citróno-

5 kociek prípravy do polievky (magggi), šťava z jedného citróna, cukor, soľ, voda.

Cervenú repu očistíme, pokrájame na tenké plátky, zalejeme studenou vodou, pridáme šampiňóny alebo sušené hríby, 3 kávové lyžičky cukru a na malom ohni necháme variť hodinu až poldruha hodiny až pokým repa nebude celkom mäkká. Potom pridáme kocky prípravy do polievky a polievku necháme zovrieť na prudkom ohni. Ked' už kocky prípravy sú celkom rozvarené hrniec zložíme z platní, pridáme šťavu z jedného citróna a osolíme podľa chutí. Pozor! Do pridáni citrónovej štavy polievky už nesmieme nechať zovrieť lebo bude mať horúci príchuť. Polievku odcedíme do menšieho hrnčeka a vyberieme šampiňóny alebo sušené hríby, ktoré do precedenej polievky vložíme. Podávame zo slanými tyčinkami.

z

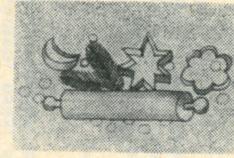
vú šťavu alebo ocot. Podľa chutí ešte dokyslíme, osolíme a osolíme.

VYPRÁŽANÁ RYBA

Rozpočet pre 4 osoby: 600 g čerstvej ryby, soľ, hladká múka, 3 vajcia, strúhanka, olej na vyprážanie.

Umytú rybu osušíme, pokrájame na porcie, osolíme, obalíme v múke, vajciach, strúhanke a v horúcom oleji vyprážame.

Podávame so zemiakovým šalátom a majonézou, prípadne so zemiakovou kašou a kompotom.

MEDOVNÍČKY S ORECHMI

Rozpočet: 60 g práškového cukru, 3 žltky, 1/4 lit. medu, 1/2 kg hladkej múky, 120 g orechov, 1/2 kákoavej lyžičky amónia, škorica, klinček.

Cukor vymiešame so žltkami, potom pridáme teply med, múku, zomleté orechy, ostatné prísady a vypracujeme cesto, ktoré necháme asi 2-3 hodiny stáť. Na pomúčenom lopátku vyvalkáme asi na hrubú stebľu a malou formičkou vykrajujeme rozličné tvary, ktoré na pomastenom plechu upečieme v stredne teplej rúre.

MEDOVÉ PYSTEKY

Rozpočet: 3 bielky, 180 g medu, 150 g mandľí, 150 g orechov, margarín na vymästenie plechu.

Z bielkov ušľaháme sneh. Po troškách pridáme tekutý med a zakaždým prešľaháme. Potom pridáme olúpane, zomleté mandle a orechy a zľahka zamiešame. Plech vymästíme margarínom a pomocou vrecúška vytlačíme malé pyšteky, ktoré upečieme v mierne teplej rúre. Po upečení ešte teplé nožom zberáme z plechu.

KALENDÁR 1971

DECEMBER-PROSINEC

1. STREDA	16. ŠTVRTOK
Natália	Albín
2. ŠTVRTOK	PIATOK
Paulína	Lazár
3. PIATOK	SOBOTA
František	Bohuslav
4. SOBOTA	NEDELA
Barbora	Urbán
5. NEDELA	PONDELOK
Krištof	Dominik
6. PONDELOK	UTOROK
Mikuláš	Tomas
7. UTOROK	STREDA
Martin	Zenon
8. STREDA	ŠTVRTOK
Mária	Viktória
9. ŠTVRTOK	PIATOK
Leokádia	Adam a Eva
10. PIATOK	SOBOTA
Júlia	1. sv. vianočný
11. SOBOTA	NEDELA
Damáz	2. sv. vianočný
12. NEDELA	PONDELOK
Alexander	UTOROK
13. PONDELOK	TEOFIL
Lucia	STREDA
14. UTOROK	Tomáš
Alfréd	ŠTVRTOK
15. STREDA	Eugen
Cecília	PIATOK
1. decembra	vých. sl. 7.21
	záp. sl. 15.28
15. decembra	vých. m. 14.14
	záp. m. 6.30
	vých. sl. 7.38
	záp. sl. 15.24
	vých. m. 5.35
	záp. m. 13.13

JANUÁR - LEDEN

1. SOBOTA	8. SOBOTA
Nový rok	Severin
2. NEDELA	9. NEDELA
Makár	Marcelína
3. PONDELOK	10. PONDELOK
Danuta	Ján
4. UTOROK	11. UTOROK
Eugén	Matilda
5. STREDA	12. STREDA
Simon	Beňadik
6. ŠTVRTOK	13. ŠTVRTOK
Traja králi	Veronika
7. PIATOK	14. PIATOK
Félix	Péter
15. SOBOTA	Pavol

snár

VERITE SNOM? NIE? ANI MY NEVERÍME, ALE PREDSA KAŽDÝ Z NÁS SA NIEKEDY POZRIE DO SNÁRA, AJ KED TO POKLADÁ ZA PREDSUDOK NASICH BABÍČIEK. KO-NEČNE, VED JE TO IBÀ ZÁBAVA. TAK TE-DA, KED SA VÁM SNIVÁ:

Brána, vidieť ju otvorenú — skorá šťastná svadba
— zavretá — tvój návrh bude odmiestnutý
— otvárat ju — šťastne skonči životný put
— násilím ju otvárat — vynútiť si prospech
Cudzinca vidieť — urobias novú známost
Datle jest — bude ta milovať vydatá žena
— darovať — čoskoro ta milá pobožká
Expresívny list dostat — caká ta nebezpečie
— vlak veľká zmena
Hliná — rýchly postup v živote
— mat ju na nohách — svoj plán nepreviedieš
— niečo z nej formovať — zisk
— mačkať ju — si umelecký typ
Chór byť — zdravie
Chórho vidieť — starostí
Chodiť rýchlym krokom — prekážky
— po trávniku — tvój priateľ ta zradi
— po blate — budeš mat veľa neprijemností
— s jednou drevenou nohou — zmena stavu
— späť — špatné obchody
Kŕž pri ceste — radostné posolstvo
— opletaný kvetmi — domáce šťastie
— prevrátený — najdeš východisko z ľahkej situácie
— zahálený — smrť v rodine
— nosiť — zlep klebetu
— vidieť ho niesť — smútok
— kľačať pred ním — krstiny
Kŕž dhy chudý vidieť — nemoc
— pekný — skoré zasnúbenie
— umývať si — zdravie

NEUMÍTE SI PORADIT S RŮZNÝMI POTÍŽMI A ROZČILUJÍCÍMI VÁS ZÁLEŽITOSTMI? NAPIŠTE NAM NA ADRESU: REDAKCE „ZIVOT“ WARSZAWA, UL. FOKSAL 13, ODPOVÍME VÁM A PORADÍME NA STRÁNKACH NAŠEHO CASOPISU A V DOPISECH.

Organ Towarzystwa Kulturalnego Czechów i Słowaków w Polsce redagują: ADAM CHALUPEC — redaktor naczelny, Marian Kaškiewicz — z-ca red. nacz. oraz społeczne kolegium redakcyjne w składzie František Bednarečík (Nowa Biela), Augustín Bryja (Lapsze Wyżne), Mirona Čížková (Zelów), Jozef Gribáč (Podwilk), Jozef Griglak (Niepolomicz), Vladimír Hess (Lublin), Bronislav Knapčík (Mikolów), Ján Kovalík (Zubrzyca Dolna), Ján Krasič (Krempachy), Waclaw Luščinský (Zelów), Lídia Msálová (Zubrzyca Góra), Lídia Mundlová (Kuców), Ignác Nižník (Myślenice), František Svetlák (Lipnica Mała), Ján Svientek (Piekielna), Ján Šternoga (Warszawa), Růžena Urbánová (Gęsiniec), Zofia Wasilewská (Lapsze Nižne), Andrej Vojtas (Jurgów). Tłumaczenia i korekta j. czeskiego — Valerie Wojnarowska. Tłumaczenia na język sławski — Elżbieta Stojawska. Weryfikacja stylistyczna tekstów słowackich — Ján Kacviński. Korekta j. sławackiego Ján Šternoga. Red. techn. — Krystyna Tomczyk. Oprac. graf. — Joanna Deresz. „ZIVOT“ ukazuje się około 15 każdego miesiąca. Nadesłanych rękopisów, fotografii i rysunków redakcja nie zwraca. Wydawca: Wydawnictwo „WSPÓŁCZESNE“ RSW „PRASA“, Warszawa, ul. Wiejska 12, tel. 28-24-11. ADRES REDAKCJI: WARSZAWA, FOKSAL 13. TEL.: 26-44-49, 26-04-55, 26-42-57. Cena prenumeraty krajowej: kwart. 3 zł, półrocz. 6 zł, roczn. 12 zł. Instytucje państowe, społeczne, zakłady pracy, szkoły, itp. mogą zamawiać prenumeraty wyłącznie w miejscowych Oddziałach i Delegaturach „Ruch“, w terminie do 25 listopada na rok następny. Prenumeratorzy indywidualni mogą opłacać prenumeraty w urzędach pocztowych i u listonoszy, lub dokonywać wpłat na konto PKO Nr 1-6-100020 — Centrala Kolportażu Prasy i Wydawnictwa „Ruch“, Warszawa, ul. Towarowa 28 (w terminie do 10 dnia miesiąca poprzedzającego okres prenumeraty). Prenumerata ze zleceniem wysyłki za granicę, która jest o 40% droższa od prenumeraty krajowej, przyjmuje Biuro Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch“, Warszawa, ul. Wronia 23, konto PKO Nr 1-6-100024. Oddano do sklepu 5.XI.71 r. Numer zamknięto 1.XII.71 r. Druk Prasowe Zakłady Graficzne RSW „Prasa“, Warszawa, ul. Smolna 10. Zam. 1801. U-49.

ZIVOT
czasopismo
społeczno
kulturalne

Proč se nám vlastně zdají sny? K čemu je to? Tato otázka se nedobyté vraci od té doby, co člověk má sny, to známá odpověď. Dnes na ní veda odpovida prav.

Dva američtí vědci, Gay Gaer a Lucea Julius Segal, v maložili dva roky na rozbory spánku mechanismů spanku. Ve své knize "Spanek vysvětly svých pokusů popsal.

I ve Francii se už trináct let zábývají vědci nezáhadnějším aspektem spanku — snem. Lyon — jedna městská fakulty, experimentální laborator: Ve skleněných klecích sní kvůli nám kočky s elektrickou mansíneri na hlavách. Jejich spanek střílí vědci. Jedna mladá lyonská badatelka před několika měsíci udělala podivuhodný objev. Dokázala smělým experimentem (otevřela dvacet dní před vřehm dělohu samičky morče, připravila na oči plodi elektrody a zese dělohu zašila), že třeba baselejší, má fetus sny.

Když sny, pracuje mozek do konce vše než během bezesného spanku. Stačí porovnat dvě krvíky, krvíku probuzení a krvíku sna. Až na svalový tonus, jsou si podobní.

Vědec, anž se chce dotknout naší ještěnosti, se baví, když vznutě vypravujeme své sny. Jeho zajímavý mechanismus, vědecký fakt, objektivní a chladný. Muži o paradoxním spanku. Je to paradox mozkové činnosti v porovnání s odpočinkem těla.

Nás duch nezná odpočinek. V noční se mozek věnuje tajuplné práci: neurofyziozologové se pokouší objevit její smysl. Vyvijejí všechny možnosti stejně intenzivně? Význam jediný slovem, mají sny všechni lidé? Zdají se nám sny každou noc? A jak dlouho nase sny trvají?

STRÁVÍME TŘETINU ŽIVOTA VE SPÁNKU

"Všichni lidé spí ... Strávíme vše spanku třetinu svého života," říkají američtí vědci, autoři "Spanku." No co nás je naš spánk v intervalech asi devadesát minut přerušen obdobím sna, které trvá patnáct až dvacet pět minut. A to čtyřikrát nebo pětkrát za noc, tedy dvacet procent z doby spanku.

Ano, všeň lidem se zdají sny, i tém, kteří tvrdí opak. Dokazaly to testy. Další myšlák, který věda vyvrátila: 80 procent lidí, probuzených v průběhu svého sna, líčí to, co se jim zdá, ve spouště barev. Nám všeň se zdají sny v barvách, většini to však zapomeneme.

Májí sny zvířata? Jako učiněná Noemova archa vědy vysírala se pod lyonskými elektrodami všechna možná zvířata. Teď už je jisté, že ryby a plazi sny nemají. U ptáků se objevil sen přehavý. Naprosto tomu se savci pronikame do ríše velkých snímků.

Cím výš spoupáme po vývojové stupnice, čím složitější a rozvinutější je mozek, tím déle trvají sny.

Snyne od narození až do smrti stejně? Od povídání: ne! Výzkum, který v Bruselu provedla dr. Olga Pětrová, svědčí o tom, že sedmiměsíční až osmiměsíční nedonošené dítě má víc sna než dítě narozené normálně. Vime již, že fetus má sny. O čem se muže zdát plodu v matčině těle? A především, proč se mu zdají sny?

To se jestě neví. Zatím si vědci hrají na carodenické učení, kontroly přírodní sly. Libovolně potlačují spanek — drogami nebo chirurgicky. Tyto pokusy byly podniknutý na kočkách. Jedna taková kočka tak zřízla v laboratoři už dva měsíce. Nikdy nespí a nijak tím nezpípi. Byla ji vynášata část mozu příslušnou pro spanek. Naproti tomu se zase jiná zvířata uvádějí do stavu nepřetržitého spanku. Badatelé tak prodlužují trvání jejich sna.

Je člověk nebo živočich, kterému se žádne sny nezdají, odsouzen k smrti?

Aby ukázali telesnou nezbytnost sna, zabránili badatelé pokusnému zvířeti ve snění. Kočka sedí na malíčkem kamene uprostřed bazénu. Muže sna. Ale jakmile se dostaví sny, uvolní se svalové napětí a zvíře se sklozne. Podivdomě se probudí.

Je člověk nebo živočich, kterému se žádne sny nezdají, odsouzen k smrti?

Aby ukázali telesnou nezbytnost sna, zabránili badatelé pokusnému zvířeti ve snění. Kočka sedí na malíčkem kamene uprostřed bazénu. Muže sna. Ale jakmile se dostaví sny, uvolní se svalové napětí a zvíře se sklozne. Podivdomě se probudí.

Proč Smíme

sice. Nikdy nespí a nijak tím nezpípi. Byla ji vynášata část mozu příslušnou pro spanek. Naproti tomu se zase jiná zvířata uvádějí do stavu nepřetržitého spanku. Badatelé tak prodlužují trvání jejich sna.

Přesto však tento pokus potvrdil, že je cosi jako „nuta dávka sna“. Organismus se opravdu nemůže bez sna obejet. Přitom, když se pomocí drog nebo operace vyradí příslušná oblast pro sny, nestane se nic. Sen si dosud uchovává celé své tajemství.

Lyonští badatelé už objevili substanci u půrodu sna — serotoninu. Tato látka je produkt nervových buněk a je to chemický činitel, který vyuvolává sen. Při umělé způsobení nespavosti je produkce serotoninu slabá, při dlouhotrvajícím uspání je intenzivní. Vědci mají nyní chemické klíče ke snu a kontrolují podle libosti jeho mechanismy.

Další, jestě radikálnější způsob vyšetrování mozků: skalpel. Postačí — s přesností na čtvrtinu milimetru — vyražit část mozu přilušovanou pro svalové brzdy... anž bylo dotčeno cokoliv dalsího, a máme před sebou obsah nejsoustromějšího sna — predvedený mimický, např. pokusnou kočkou.

Další, jestě radikálnější způsob vyšetrování mozků: skalpel. Postačí — s přesností na čtvrtinu milimetru — vyražit část mozu přilušovanou pro svalové brzdy... anž bylo dotčeno cokoliv dalsího, a máme před sebou obsah nejsoustromějšího sna — predvedený mimický, např. pokusnou kočkou.

Mozková činnost je zčásti odolná

činnosti světa a výřidi ta, která

zůstanou v naši paměti. Tato data

mohou zase privodit změnu pro-

gramu a naši osobnosti data z

vnitřního světa a výřidi ta, která

zůstanou v naši paměti. Tato data

mohou zase privodit změnu pro-

gramu a naši osobnosti data z

vnitřního světa a výřidi ta, která

zůstanou v naši paměti. Tato data

mohou zase privodit změnu pro-

gramu a naši osobnosti data z

vnitřního světa a výřidi ta, která

zůstanou v naši paměti. Tato data

mohou zase privodit změnu pro-

gramu a naši osobnosti data z

vnitřního světa a výřidi ta, která

zůstanou v naši paměti. Tato data

mohou zase privodit změnu pro-

gramu a naši osobnosti data z

vnitřního světa a výřidi ta, která

zůstanou v naši paměti. Tato data

mohou zase privodit změnu pro-

gramu a naši osobnosti data z

vnitřního světa a výřidi ta, která

zůstanou v naši paměti. Tato data

mohou zase privodit změnu pro-

gramu a naši osobnosti data z

vnitřního světa a výřidi ta, která

zůstanou v naši paměti. Tato data

mohou zase privodit změnu pro-

gramu a naši osobnosti data z

vnitřního světa a výřidi ta, která

zůstanou v naši paměti. Tato data

mohou zase privodit změnu pro-

gramu a naši osobnosti data z

vnitřního světa a výřidi ta, která

zůstanou v naši paměti. Tato data

mohou zase privodit změnu pro-

gramu a naši osobnosti data z

vnitřního světa a výřidi ta, která

zůstanou v naši paměti. Tato data

mohou zase privodit změnu pro-

gramu a naši osobnosti data z

vnitřního světa a výřidi ta, která

zůstanou v naši paměti. Tato data

mohou zase privodit změnu pro-

gramu a naši osobnosti data z

vnitřního světa a výřidi ta, která

zůstanou v naši paměti. Tato data

mohou zase privodit změnu pro-

gramu a naši osobnosti data z

vnitřního světa a výřidi ta, která

zůstanou v naši paměti. Tato data

mohou zase privodit změnu pro-

gramu a naši osobnosti data z

vnitřního světa a výřidi ta, která

zůstanou v naši paměti. Tato data

mohou zase privodit změnu pro-

gramu a naši osobnosti data z

vnitřního světa a výřidi ta, která

zůstanou v naši paměti. Tato data

mohou zase privodit změnu pro-

gramu a naši osobnosti data z

vnitřního světa a výřidi ta, která

zůstanou v naši paměti. Tato data

mohou zase privodit změnu pro-

gramu a naši osobnosti data z

vnitřního světa a výřidi ta, která

zůstanou v naši paměti. Tato data

mohou zase privodit změnu pro-

gramu a naši osobnosti data z

vnitřního světa a výřidi ta, která

zůstanou v naši paměti. Tato data

mohou zase privodit změnu pro-

gramu a naši osobnosti data z

vnitřního světa a výřidi ta, která

zůstanou v naši paměti. Tato data

mohou zase privodit změnu pro-

gramu a naši osobnosti data z

vnitřního světa a výřidi ta, která

zůstanou v naši paměti. Tato data

mohou zase privodit změnu pro-

gramu a naši osobnosti data z

vnitřního světa a výřidi ta, která

zůstanou v naši paměti. Tato data

mohou zase privodit změnu pro-

gramu a naši osobnosti data z

vnitřního světa a výřidi ta, která

zůstanou v naši paměti. Tato data

mohou zase privodit změnu pro-

gramu a naši osobnosti data z

vnitřního světa a výřidi ta, která

zůstanou v naši paměti. Tato data

mohou zase privodit změnu pro-

gramu a naši osobnosti data z

vnitřního světa a výřidi ta, která

zůstanou v naši paměti. Tato data

mohou zase privodit změnu pro-

gramu a naši osobnosti data z

vnitřního světa a výřidi ta, která

zůstanou v naši paměti. Tato data